

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta > > 13.—
za četr > > 6:50
za en mesec > > 2:20
za Nemčijo celoletno > 29.—
za ostalo inozemstvo > 35.—

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta > > 11:20
za četr > > 5:50
za en mesec > > 1:50
Za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
— sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravnosti je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema naročino, inserate in reklamacije. —
Upravnika telefona štev. 182. —

Današnja številka obsega 16 strani.

Za resnico.

Cudno sliko nam kaže moderni svet! Tako brez načel, brez jasnosti in gotovosti v najodločnejših vprašanjih človeškega življenja, tako brez smeri in zmisla, kar se najvišjih idealov tiče, tako brez vsake nравne podlage ni bila še nobena doba. Materializem je propadel, monizem, ki je na njegovo mesto stopil, nikogar ne zadovolji, začeli so zato zopet z neko pusto humanitetu kakor v onih časih, ko se je moderna kultura šele rodila. Posebno jasno pa opažamo, da se današnji svet čedalje bolj prizadeva spojiti skupaj najrazličnejša verstva in nazore, pobira tukaj to, tam ono, in hoče vse zliti v eno formo. Moderni človek je zato lahko vse obenem: marksist in herrenhutar, socialist in mistik, napol kristjan, napol budist. Te pojave kaže kako razločno v vseh njihovih stopnjah v prvi vrsti protestantizem. Njegovi bogoslovci hočejo obenem krščanstvo bistveno ohraniti, obenem pa taje prav to, kar je na njem bistveno: nadnaravnost, cerkev, milost. Obenem proglašajo krščanstvo za nekaj posebnega in samosvojega, obenem pa izvajajo iz babylonstva in parsizma. Obenem zahtevajo, da naj v Kristusa verujemo, obenem pa trdijo, da je bližnjem človeku.

Sredi tega vrvenja in trenja pa stoji enotna in neizpremenjena katoliška Cerkev. Danes ji morajo njeni najhujši nasprotniki, tako n. pr. monist Drews, priznati, da je ona najbolj čisto ohranila prvotnega krščanskega duha, protestantizem pa da je odpad od krščanstva, ne pa, kakor so dozdaj trdili, »reformirano« krščanstvo. Katoliška Cerkev je krščansko resnico ohranila neiskaljeno, njo preveva pravi Duh Kristusov, ona še danes veruje v to, v kar je verovalo najprvotnejše krščansko občestvo, v osebnega Boga, stvarnika nebes in zemlje, Jezusa Kristusa, njegovega sinu, z njim enega bistva, ki je vstal od mrtvih, in v Svetega Duha, oživljevavca in vir nadnaturnih moči, posvečevavca vsakega človeka, ki se rodil v katoliškem občestvu.

Kako veličastna je ta Cerkev! In prav danes to poudarjamo in sicer zato, ker je ravno danes bolj kot keda; ljubezen do Cerkve najboljše merilo za to, je li kdo resničen ali samo navidezen katoličan! Kdor Cerkve ne ljubi, se ne udeležuje njenega življenja, ne čuti z njo in zanj, tega s Kristusom in

krščanstvom kaj malo veže, ta si katoliško prepričanje le umišlja ali pa ga večalimenj zavestno hlini. Resnični pristaši krščanskih strank in načel pa danes Cerkev tembolj ljubijo, čimbor jo nasprotniki napadajo.

In napadajo jo danes srdito! Gotovo! Moderni svet ne pozna več resnice, ne pozna več trdnosti v načelih, proglaša toleranco, vsak veruj, kar hoče; resnica in zmota, obvede imata isto pravico do obstoja. Ne tako katoliška Cerkev! Kakor od svojega početka tako tudi danes proglaša edinoveljavnost svojih načel, proglaša neizprosnost svojih nравnih zahtev, proglaša edinoveličavnost svojih verskih resnic. In to glasno oznanjuje kakor takrat, ko se je rodila in stopila v boj z rimsko državo: da je ona najvišja družba na svetu, ki preko sveta sega v večnost. Ni je nad njo družbe in ustanove, in tudi država je pod njo, ker naravni nameni so nadnaravnim podrejeni. Moderno načelo ločitve Cerkev od države nasprotuje pravemu duhu krščanstva, zakaj Cerkev, ki je oznanjevalka in udejstvovalka najvišjih resnic, ne more biti v državi kakor druge družbe — njej, vladarici, mističnemu telesu Kristusovemu, gre prvenstvo, ona je prvi suveren na svetu po svojem cilju in nalogah. In zato vsa brezmejna jeza, zato ljudi napadi, zato divja gonja zoper Cerkev, tako od strani socialne demokracije, kakor od protestantov in svobodomiselcev! Zato pa Cerkve tudi ne razumejo tisti njeni sinovi, modernisti, ki so po protestantovskem vzoru in vplivu izpačili Kristusa in proglašajo tisto toleranco nasproti zmoti in tisto napočeno versko svobodo in svobodo mišljenja, ki ni krščanska, zakaj krščanstvo pozna le eno pot, le eno resnico in eno samo življenje! Kdor ne veruje, bo obsojen!

Kaj katoliška Cerkev pooseblja, kako v njej deluje dalje pristno krščanstvo, pa kako se zaganjajo vanjo iste sile teme in razpada, to se je zopet jasno pokazalo te dni, ko je Sveti Oče, papež Pij X., izdal okrožnico, ki slavi svetega Karola Borromeja. Vsa si lepa in madeža ni na Tebi — ta slavoslov iz Visoke Pesmi ti privre nehote na ustni, ko jameš čitati to okrožnico, ki v javnosti misli, vznesenosti in apostolski moči nima kmalu enake! Prav ker se je vesoljno svobodomiselstvo mobiliziralo zoper to okrožnico, ker se je drznil celo nemški državni kancelar v državnem zboru vzeti zoper njo stališče, ker liberalizem vsega sveta, nič manj pa socialno de-

mokraška protikatoliška drhal, vpije in alarmira javnost, prav to je dokaz, da okrožnica o svetem Karolu Borromeju odseva prav posebno duha katoliške Cerkve, njeni moči in neomajnost v načelih, ki povzroča, da — vsa lepa in brez madeža — že dvajset vekov stoji sredi razlučenih valov kakor skala!

Poglavitne misli prekrasne okrožnice so tele:

Jezus Kristus svoje Cerkve nikoli ne pusti brez tolažbe v preganjanjih. Zakaj on jo ljubi in se je sam žrtvoval zanj, da bi jo posvetil in poveličal, da bi bila brez madeža in brez pege. Čimbor posamezni odpadajo, čimbor se razširja razbrzdanost in zavladava zmote, tembolj čuti Cerkev varstvo in moč tistega Duha, ki ostane pri njej vse veke in ki ga svet ne pozna, ker ga poznati noči. Cerkev ostane sredi navalala propalosti kot mistično telo Kristusovo vsekadar to, kar je vedno bila: steber in temelj resnice. In s tem povzroči, da se zlo premaguje, da se družba preraja, da se svetost še bolj sveti, in da celo sovražniki Cerkve občutijo njen blagodejnost. Ta oživljajoča, ohranjujoča in prerajajoča moč Cerkve pa se kaže predvsem v njenih svetnikih, in tako se je pokazala tudi ob času takozvane reformacije v svetem kardinalu in nadškofu milanskem, Karolu Borromiju (1538 do 1584).

Nato slika enciklika dobo, ki se je v njej porodil sveti Karol. Z lapidarnimi besedami je tu dal Sveti Oče pričevanje resnic, neustrašeno in pravčično je osvetil, kar so celo protestantovski zgodovinarji že davno priznali: pokvarjenost tistih, ki so mislili, da bodo krščanstvo prenovili, pa so ga le tako popačili, da danes protestantovski misleci sami priznavajo, da luteranstvo znači popolni odpad od krščanstva k modernemu individualizmu, nikakor pa ne »reforme«. Kdor kaj popolnoma zataji, ta tega ne reformira! Tozadenva mesto okrožnice slove takole: »Tak čudežen vpliv božje previdnosti na od Cerkve pospeševano reformno delo se je jasno in razločno pokazal v tistem stoletju, v katerem se je v okrepljenje vsega dobrega porodil sveti Karol Borromejski. Takrat so divjale strasti, spoznanje resnic je bilo otemnjeno, bil je neprestan boj zoper zmoto, človeška družba je hitela proti poginu in zdedo se je, da je že popolnoma pogubljena. Tedaj so nastopili ošabni in uporni možje, »sovražniki Kristusovega križa«, ljudje »posvetnega mišljenja, kajih bog je bil trebuh«. Tem seveda ni

bilo mar izboljšanja hravi, temuč tajenje dogem; povečali so nered in pustili tako sebi kakor drugim v prid svobodo razbrzdanosti ali so saj, zaničujoč medrodajno vodstvo Cerkve in v spremstvu strasti propalih knezov in ljudstev, s svojo tiranijo izpodkopavali nauk, ustavo in disciplino Cerkve. Potem pa so posnemali tiste brezbožnike, katerim velja grožnja: Gorje vam, ki dobro imenujete zlo, zlo pa dobro! in so uporno zmedenost ter izprevrženo vero ter nrači označili za reformo, sebe pa za reformatorje. V resnici pa so bili zapeljivci, so s prepriči in boji izčrpali moč Evrope ter pripravili upornost ter odpad moderne dobe s tem, da so tiste tri vrste boja, ki so bile preje vedno ločene in ki jih je Cerkev vsikdar premagala, združili skupaj: krvave vojske prve dobe, notranjo kugo herezij in pod pretezo evangeljske svobode tisto pokvarjenost hravi ter razrvanost, ki je srednj vek ni poznal.

Izborna karakteristika reformacijske dobe! Zgodovina jo vseskozi potrjuje. Knezi, brez katerih bi bil »der kerndeutsche Luther« ostal navaden eksfrater, so bili največji požeruh in pokvarjeni svoje dobe, razcepili so Nemčijo, v tridesetletni vojski napravili iz srednje Evrope eno samo pogorišče, zastrupili moralno in začeli s tistim nasiljem, ki ga lutrovci imenujejo »deutsche Zucht und Sitte«, pa v resnici obstaja iz najkrutejšega zatiranja nenemških narodov, o čemer katoliški srednji vek ni niti sanjal. Vsa moderna brezbožnost in breznravnost ima svoj izvor v luteranstvu — dokaz so protestanti sami, ki dajo največji kontingenč vseh ateistov in imoralistov od Shaftesburyja do Nietzscheja.

Pa nadaljujmo z okrožnico! Bog je poskrbel, da so v teh težkih časih izšli pravi reformatorji iz Cerkve same: reformatorji, ki so bili sveti po svojem življenju in zato za življenje krščanske misli resnično poklicani. Tak je bil tudi sveti Karol Borromejski. Že od mladosti je imel tiste lastnosti, ki označujejo pravega reformatorja: krepostnost, praktičen pogled, učenost, avtoritet, delavnost in vztrajnost. Še ne 23 let star, se je povzdignil do najvišjega dostopanstva! Njegov živiljenjski cilj je bil: **vero oživiti in vesoljno Cerkev povzdigniti v čast božjo in katoliškega imena**, kakor pravi Sveti Oče dobeseden in s tem postavlja cilj tudi delovanju vsakega resnično katoliškega moža. Sveti Karol se je za ta svoj veliki poklic pripravil v samoti, zakaj dela božja zore v senci in tihoti duše, tako

zati zlomljeno ali izpahnjeno končino, puščati kri, — to je bil nekdaj delokrog kirurgije; vse druge znane in neznanne bolezni so bile izključni domen učenih gospodov »doktorjev«. A danes?

II.

Predno premerimo delokrog moderne kirurgije, ozrimo se najprej na tiste pridobitev znanstvenega napredka, katere je kirurgija izkoristila in se z njimi tako bogato oplodila; spoznati moramo tiste zapreke, ki so nepremagljivo zapirale pot k napredku.

Samo dve oviri sta kakor neprestopna in nepremakljiva mejnica začastila razvoj do srede 19. veka: bolečina in gnojenje. Dotlej kirurgija še ni imela zanesljivega sredstva, da bi preprečila ali vsaj olajšala bolečine med operacijo. Ako je bila operacija potrebna, položil je bolnika na mizo, ga privezel z jermeni ter operiral ob polni zavesti; razne omotne pičače so delovali nepopolno. Bolnik je rjal in se zvijal od bolečin, a jermeni so branili, da ni ušel med operacijo. Ako je tak bolnik srečno prestal bolečine in okreval, lahko si mislimo, kako mnenje je razsirjal med občinstvom o bolničnici in zdravnikih. Ta ovira bolečin sama je že onemogočila vsako večjo in trajnejšo operacijo.

LISTEK.

Moderna kirurgija.

(Piše ordinarij dr. Franc Derganc.)

I.

Tip moderne kirurga nam predstavlja slovečki pariški zdravnik dr. Doyen, o čigar velikih operacijah in znanstvenih poiskusih vedno poročajo svetovni časopisi. Vso pozornost zaslubi odlični kirurg posebno radi tega, ker nam njegovo življenje kaže v malem razvoj nekdanje medicinske pastorko — kirurgije. Ko je nastopil mladi dr. Doyen, obrnil je vsedne svoje izredne sposobnosti in ljubomilosti oči vseh bolnikov nase. Velik strah je vstal radi tega v krogu priznanih avtoritet, ki so se zbale mladega in nevarnega konkurenca. Začela se je divja gonja proti dr. Doyenu, cela pariška medicinska fakulteta mu je napovedala boj in mu z najdržnejšimi intrigami hotela zapreti pot med široko občinstvo. Po mnogoljetnem boju so priznane avtoritete dosegli toliko, da pariško občinstvo pozna sedaj le kirurga dr. Doyena, ki ima lastno kliniko v Rue Piccini, v najlepšem delu Pariza. Bolniki iz vseh delov sveta iščejo sedaj pomoči pri kirurgu

dr. Doyenu, posebno bolniki, katerim je modrost priznanih avtoritet odrekel, že vso pravico do življenja. In besedi tega vsestransko originalnega kirurga se spomnim, ko pregledam razvoj moderne kirurgije. Lani aprila meseca sem bil ravno na njegovih kliniki, ko je izvršil sijajno operacijo na bolniku, ki so ga brez uspeha lečili dolgo vrsto let razni zdravniki v Ameriki, Nemčiji in Franciji. Ko sem mojstru čestital na uspehu, mi je smehljaje odvrl: »Glejte, gospod kolega, v 14 dneh bo zdrav! Boste videli vi, oba še doživiva, da se vsa medicina kirurgizira.« Te besede razumem v polnem obsegu, če pomislimo, da so še pred komaj stoleti »doktorji« zaničljivo odklanjali vsako skupnost z ranocelniki, kirurgi. Doktorji so bili akademiki, izobrazili so se na vseučiliščih, in častni naslov doktor je pomenil toliko kakor »vitez«. Zaničevani kirurg se je izučil svojega »rokodelstva« kot skromen učenček pri kakem brivcu, ki so bili takrat najslavnejši kirurgi. Še v 18. stoletju so bili nemški vojaški kirurgi (Feldscherer) brivci, ki so dali občudovati spretnost svoje kirurgične roke osobito pri britju in striženju vojakov. H. kirurgom so spadali svoj čas tudi rablji, ki so si pridobili kirurgičnega znanja pri zdravljenju na natezalnicah mučec-

nih in polomljenih zločincev. Iz nizkega stanu brivcev-kirurgov se je razvila po trdih bojih, po napornem, sistematičnem napredku znanosti moderne kirurgije, ki tvori dandanes težišče cele medicine, tako da zavzema moderni kirurg med zdravniki prvo in najodličnejše mesto. Nobena stroka medicine ne nudi tako hitrih in vidnih uspehov, kakor kirurgija. Razvoj kirurgije zasluži v kulturni zgodovini človeštva isto važno in zanimivo mesto kakor razvoj moderne tehnike, ker vedno jasneje prodira spoznanje v naših socialnih časih, da je temeljni in najzanesljivejši obratni kapital človeške zdravje. In kirurgija se še vedno razvija, vedno napreduje; letos se operirajo z uspehom bolzni, ki jih pred leti še poznali niso, oziroma, ki so se zdele tako nevarne, da so jih imeli najspresnejši kirurgi za noli me tan gere.

Dijagnostika, spoznavanje bolezni, dandanes najvišja umetnost in znanost medicine, se razvija od dne do dne. Z metodami in aparati moderne diagnostike oboroženi kirurg si osvaja postajo za postajo patologije. Tako se res bližamo po besedah dr. Doyena časom, ko se medicina do skrajne možnosti kirurgzira. Potezni zob, zarezati absces, zarezati rano, uravnavati in obvez-

Inserati:

Enostolpna pettvrsna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat > 13 v
za trikrat > 10 v
za več ko trikrat > 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garnondvrsna
30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenčai nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

pravi prelepa okrožnica. In reformna misel, ki jo je potem, izvršujoč določene tridentinskega koncila po svoji škofiji, povdralj, je bila ta-le: Prenovite vašega duha in ne družite se s svetom, temuč postanite drugačni tako, da svojo dušo obnovite in v njej ohranite, kar je volja božja: vse dobro, Bogu dopadljivo in popolno! Svoje praktično delo je sveti Karol začel z **utrjevanjem katoliških resnic**, s tem, da jih je jasno in glasno oznanjal, ne pa skrival in zavjal, kakor delajo tudi mnogi moderni navidezkatoliki. Poklic katoličana je božjo resnico neizkaljeno propovedovali in se ne dati zmešati. Sveti Karol je zlasti organiziral katoliški pouk, ljudsko katehetizacijo, potem izobrazbo duhovščine — postal je oče semenišč — pozval je v deželo redovnike, ki so najlepši cvet na deblu Cerkve, neumorno vizitiral svojo škofijo, in je bil tudi eden največjih socialnih delavcev v vseh časov. Ustanovil je hospice za sirote, zavetišča za siromake in brez posebine, za onemogle, ki so postali za delo nezmožni, tudi za ženske, ustanovil je organizacijo zoper oderuščvo in trgovino z dekle in kleti in kako genialen je bil kot organizator, je pokazala zlasti strahovita kuga v Miljanu, proti kateri je sveti Karol Boromejski organiziral bolniško posrežbc v velikem stilu in socialno pomoč za preostale. Zato so ga pa preganjali mogotci; ker se je vedno postavil za pravico zoper nasilje plemičev in od njih najetih band, ki so zlasti takrat okuževali vso Italijo, tako da ni bilo nobene javne varnosti, se jim je zamiral in poizkusili so ga celo umoriti. Toda on je vztrajal in dosegel krono večnega življenja.

To je bil katoliški reformator. V protestantovskem taboru hudo vre, ker je Sveti Oče karakteriziral »reformacijo«. Znani »Evangelischer Bund« sklicuje protestne shode, liberalci, socialni demokrati in »svobodomiselski« se sedva tudi na vso moč derejo in hočejo uprizoriti kulturni boj. **Najbolj in resnično jih boli to, da Sveti Oče zopet spričuje s svojo okrožnico, da stoji katoliška Cerkev neomajno na svojem vekovitem stališču, da noče zatajiti resnice, da slekjoprej obsoja zmote in kliče katoličane k gorečnosti v pravi veri.** To je pravi vzrok vse srdite jeze. Kar se reformacije same tiče, je prvič Sveti Oče povedal le to, kar protestantovski zgodovinarji sami sodijo o reformaciji, drugič protestantom nič mar ni, kako katoliška Cerkev o njih, ki so odpadli, sodi, tretič okrožnico ni za protestante namenjena, četrtrič pa je le splošna karakteristika reformacijske dobe, ki sedanji protestantov ne more žaliti in tudi nima tega namena. Sicer pa utegne kričanje protestantov in njih nešramno sramotene papeža imeti ravno zanje kaj neprijetne posledice. **Katoliški škofje in voditelji so sklenili vpravljati odločno protiakcijo, prijeti nebroj shodov in celo sprevodov ter izdati na milijone letakov v svrhu karakterizacije reformacije!** Šlo bo silovito gibanje po celi Nemčiji in uspeh bo ta, da se bodo protestanti s svojimi sumljivimi kompanjoni od S. M. temeljito blamirali — o tem ni prav nobenega niti najmanjšega dvoda. Svetega Očeta katoličani ne puste nekaznovano žaliti!

Komaj je ubogi bolnik pozabil bolečine operacije, že ga je čakala druga nevarnost: gnojenje ali hospitalni prisad rane. V gotovih časih so se sploh rane v bolnišnice ognojile in prisadile. Gnojenje in hospitalni prisad sta nastopila včasih kakor elementarna nezgoda tako hudo in pogubno, da je vsak bolnik z rano umrl na zatruljenju krvi. Ob takih časih so bolnice kar zaprli in zdravniki si niso upali sprejeti nobenega bolnika, kamoli operirati. In nikoli se ni vedelo, da li se rana ognoji ali prisadi; zdravniki so stali kakor slepi, kakor zvezanimi rokami, ker niso poznali vzroka prisadu in gnojenju. Operacija je veljala v teh žalostnih, na spoznanju ubogih časih kot zadnji poizkus, ko zdravnika modrosti ni vedela več druge pomoči. In baš iz te nesrečne dobe izvira tisti, dandanes naravnost smešni strah pred bolnišnico, ki vznemirja še ponekod neuko občinstvo.

Bili so Francozi in Angleži, od koder prihaja vsa moderna kultura, kjer so se rodili može, zmagoviti junaki, ki so ukrotili mučiteljico človeštva, bolečino, in razorožili strašnega morilca — hospitalni prisad. Iz francoskih in angleških glav so posigli rešilni žarki v temo bolečin in smrtnje nevarnosti. Dandanes se izvrši najmanjša operacija — vbodec z iglo — brez bolečin; dandanes se zaceli največja operativna rana suho, brez gnojenja.

Leta 1844. je vpeljal amerikanski Anglež in zbozdravnik Morton vdih-

Za nas pa je vse to opomin in vzpodbuda. Prekrasna okrožnica glavarja naše svete Cerkve nam kljče zmotu v spomin, da imamo v prvi vrsti biti bojevni za katoliško stvar, tembolj, čim bolj nas danes obkrožajo najrazličnejše zmote. Uči nas pa tudi, kako moramo ljubiti Cerkev in v vednoživi zvezi z njo tako sami, napredovati v pravem krščanskem življenju kakor zoper druge braniti naša načela tako jasno, tako glasno in tako neprikrito in brez vsakega pridržka kakor to dela sveta Cerkev sama in v čemer nam je najlepši vzor sveti Karol Borromejski!

Knezoškofijski zavod sv. Stanislava.

Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1910/1911.

V kn.-šk. zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in nравno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnazijskih študij posvetili duhovskemu poklicu.

V šolskem letu 1910/1911 bo v zavodu šest gimnazijskih razredov. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, na menu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to velevajo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 400 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 500 K. Plačuje se v mesečnih obrokih naprej, najprimernejše po poštih čekih, ki jih daje zavod na razpolago. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobro le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Šolnina se ne plačuje; le za sprejem v I. gimnazijski razred se plača pristojbina 10 K, pri vpisovanju v druge gimnazijске razrede pa 4 K za učila; vrhutega plača vsak gojenc 1 K za knjižnico.

Prošnjo za sprejem, naslovljeno na kn.-šk. ordinarijat v Ljubljani, morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih staršev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kakih drugih potih, pa sami ne bi prišli za časa k hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo od 5. do 15. julija. — V četrtek, 9. junija, bo vodstvo zavoda sprejemalo prošnje v Ljubljani v kn.-šk. palači, v pritličju na desno, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure po poldne; druge dni pa se sprejemajo prošnje v zavodu v Št. Vidu. Prošnji je priložiti: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljениh kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripominko, da se je izdal, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetu, če prosi, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni.

2. Učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili prvi ali drugi gimnazijski raz-

red na kaki drugi gimnaziji, pa bi želeli v drugi, oziroma tretji gimnazijski razred priti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, vsa gimnazijска izpričevala in druge zgoraj naštete listine do petega julija.

3. Kar zadeva starost prosivcev, se ne morejo sprejeti oni, ki bi morali iti na vojaški nabor pred osmim gimnazijskim razredom.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisnega vodstva.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 10. maja 1910.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

Idrijske novice.

i O nasprotnikih. Zanimiv shod so imeli pretekli teden naši soc. demokrati. Sodrug Sitar je prišel »govor držat« tovarišem. A zbral se je le malo radovednežev, komaj 100 ljudi, da je celo »derekotor« Straus omenil, kako jih je pičlo, a nas ne bo presenetilo če bode »Narod« ali »Naprek« poročali, da jih je bilo tisoč. Govoril je o bratovskih skladnicah, ki so vse en »šmorn«. Skoraj vse so pasivne, a nobena ni bratovska. Za delavca tako nobeden ne mara. On gara in trpi za druge. Poslanci se bodo za vse druge neumnosti prej prepirali, kakor za delavca kaj storili. Pomagal si bode le delavec sam, ko bo organiziran v soc. demokraciji. Opomnil je g. Sitarja naš derektor Straus, da idrijska bratovska skladnica ni pasivna, da jo vodijo sami soc. demokrati, torej je ona vzor takih naprav. A Sitar se je bil naučil svoj iz Dunaja poslan govor predobro, on možato pove, da ostane pri tem kar je govoril; en šmorn so bratovske skladnice, tudi idrijska, pa je konec besedi, in navzoči so morali biti s tem zadovoljni. Mi smo prepirčani, da bodo še vedno prosili in prejemali razne podpore iz bratovske skladnice, kakor do sedaj, ker ta »šmorn« ugaja rudarjem, četudi bi ga g. Sitar po dunajskem receptu najraje zastrupil. — Britko resnico je našim soc. demokratom povedal dvorni svetnik Billek. Sodrug Brus poroča o tem. Voditelj rudnika se je izrazil o naših shodih zelo neugodno. Poročamo, da je bilo kar tisoč navzočih, ko vendar vsaki, ki nas vidi, ve, da nas je bilo le par sto. Pridejo otroci, ženske na shode, od zunaj se priklati kak govornik, ki razmer nič ne pozna, on podkuri ljudi in vse glasuje za kako resolucijo, potem pa pa k meni oblastno prinesete, češ, to so želje in težnje rudarjev. Pa se vtipkate v politiko, govorite o stvareh, ki vam niso nič mar, na shodih glasujete taki, ki niso v nobeni zvezi z rudnikom, potem naj se pa kedo na take resolucije ozira. Pomenite se rudarji sami, pa brez tuhuj hujščev, o svojih potrebah, to se bode ovaževalo. Molče so poslušali to poročilo in se najbrž vsi vjemali z njim, zato so sklenili, da sklicejo javni shod na prostem in sicer bude samo ena točka na sporedu, ki naj se glasi »rudarske zahteve«. — Rudarji soc. demokratične stranke imajo nov list »Rudar«. Ponujali so ga tudi v Idriji, a naš Straus žalostno konstatuje, da ima 200 organiziranih sodrugov pod seboj, a le 120 jih je zamogel dobiti, da

so se naročili na »Rudarja«. Ali ni Straus prenaglo resnice povedal? Vedno se je bahal, toliko nas je v strogi organizaciji, sedaj se pa javno izpove, le 200 nas je in to v Idriji, kjer je 1200 rudokopov! Ali ni bilo prej resnično kar so trdili, ali pa trumoma odstopajo. Če je zadnje, se ne čudimo, kajti vedno slišati ali brati le zabavljanje čez kapitaliste in klerikalce se na zadnje le naveličajo. Zato so na zadnjem shodu tako javkali, kako malo sodrugov pride na shod in vendar je naročen tuj govornik na shod, kar je dosedaj še vedno vleklo na zborovanje.

i Star veteran Anton Vončina je pretekli teden umrl. Mož je bil leta 1848 in 49 v velikih bitkah, na Ogrskem celo ujet. Pretrpel je veliko, rad pripovedoval, kako so jih gonili semintja, ko ni bilo še železnici. Vendar je izpolnil 84 let. Naj se sedaj pri veliki armadi odpocije!

i Nevhta zadnje nedelje 5. junija se je tudi v Idriji zglasila. Lilo je, da je bilo kaj, vmes pa gromelo. Okoli pol 2. ure popoludne je udarila strela v Petričevi hišo, ki leži v zatišju za Franciškovim sahтом. Sreča v nesreči je bila, da je poškodovala le hišo, ljudje pa so ostali nepoškodovani, dasi nijdaleč od njih šwigala.

i Ljudska kuhinja in čitalnice. Liberalci bi radi na vsak način napredno frakarijo spravili pod občinske strehe veličastno na stroške davčnega pličevalcev zgrajene čitalnice. Ko niso drugače, domislili so se ljudske in dijaške kuhinje. Pod to firmo so sklenili v seji dne 29. aprila postaviti čitalnico po načrtih, kakor so jih že pred leti dali napraviti v Ljubljani, a je dejelni odbor že večkrat prepovedal. Vložen je bil seveda dosledno na dejelni odbor ugovor, kakor proti prejšnjim tozadavnim sklepom občinskega odbora. Z odlokom z dne 24. majnika 1910 št. 9624, je dejelni odbor ugodil ugovor. Razsodba se glasi: »Mestnemu županstvu v Idriji. Ondotni občinski odbor je sklenil v seji dne 29. aprila t. l.: Poslopje št. 509 se naj dovrši po izdelanih načrtih arhitekta Holinskega in brezplačno odda pritlične prostore za ljudsko in dijaško kuhinjo, koje ustanovite se pospeši s tem, da prispeva občina s primernim zneskom k ustanovnim stroškom. Pokritje stavbnih troškov se oskrbi iz letosnjega prebitka na občinskih dokladah, na katerih bo c. kr. rudniški erar plačal kakih 15.000 K več, kakor je bilo proračunjeno, ostanek pa se vstavi v proračun za leto 1911. Sklep glede ljudske kuhinje se je storil v proslavo desetletnega jubileja Njegovega Velikanstva in naj se na hiši št. 509 s primernim napisom ali znamenjem oveko, več. — Vsled pravočasno vložene pritožbe beneficijata in hišnega posestnika Franceta Oswalda je dejelni odbor sklep, da se poslopje št. 509 dovrši po izdelanih načrtih arhitekta Holinskega, pritlični prostori tako prezidane hiše brezplačno oddajo za ljudsko in dijaško kuhinjo in pokritje stavbnih troškov oskrbi iz letosnjega prebitka na občinskih dokladah, na katerih bo c. kr. rudniški erar plačal kakih 15.000 K več, kakor je bilo proračunjeno, ostanek pa se postavi v proračun za leto 1911, razveljavil, ker nasprotuje

ravne etra, ki ga je odkril njegov rojak kemičar Jackson, kot sredstvo proti bolečinam; in amerikanski kirurg Warren v Bostonu je dne 17. oktobra 1846 izvršil prvo večjo operacijo v etrovi omotici (narkoz). Takoj drugo leto, 1847., je zopet Anglež, škotski ginekolog Simpson, obogatil kirurgijo z drugim brezbolnim sredstvom, s kloroforom, ki ga je odkril 1831. Francoz Soubeiran v Parizu. Odsehdob sta eter in kloroform sama ali zmešana z drugimi hlapnimi tekočinami, najbolj rabljeni in razširjeni brezbolni sredstvi v kirurgiji. Samo pri malih operacijah, zlasti zbozdravniških, se rabi hlapna tekočina bromov etil in plin dušikov oksidul (smejavni plin).

Deset let pozneje leta 1857. je padla tudi druga ovira: prisad in gnojenje ran. Leta 1857. je namreč Francoz Louis Pasteur dokazal, da povzročajo kipenje, vrenje najmanjša živa bitja, da razkrajajo tudi pri gnilobi podobna mikroskopična živa bitja. Pasteur je filtriral zrak in našel tudi tukaj mikroorganizme. Tako je postal Francoz Pasteur spočetnik moderne bakteriologije, katero so razvili za njim do sedanje višine pred vsem Nemči (Robert Koch), narod dela in organizacije. Pasteurjevi teoretični eksperiment s filtriranim zrakom je skoraj nato že leta 1865. prakチično izkoristil angleški kirurg v Glasgowu, Jožef Lister. Jasno in razločno je izvajal Jožef Lister na podlagi Pasteurjevih poizkusov, da povzročajo tulji gnojenje in prisad ran mała živa bitja

rastlinskega izvora — takozvane bakterije —, ki se nahajajo povsod, v zraku in na predmetih, ki pridejo z rano v dotiko, torej posebno v obvezi. Kakor pri kloroformu (Soubeiran-Simpson), tako je tudi tukaj kooperacija francoskega in angleškega genija izvršila kulturno veledelelo (Pasteur-Lister). Zanimivo je zasledovati, v kateri smeri se je dalje razvijala Listrova logika, zasidrana v Pasteurjevi premisi? Bakterije so vzrok gnojenju in prisadu, bakterije se nahajajo povsod, v zraku, na tleh, v prahu in nesnagi, na inštrumentih, obvezilih, na koži, na rokah. Kako napravimo vse prisotne bakterije v okolici rane neškodljive? To je bilo zdravo, krepko vprašanje primitivne logike, ki se še ni brigala o izčrpjanju možnosti. Lister si je odgovoril: najti moram kemično sredstvo, otrov, ki — že tukaj se vsljuje število raznih možnostij — ali pomori bakterije ali jim samo vzame otrovne sposobnosti. Lister je iskal in našel strup — karbono kislino, (ki ni v resnici nikaka kislina, ampak najenostavnnejša sestavljena alkohol aromatične vrste). Karbona kislina (ali bolje: fenol) pomori bakterije, če gotov čas v gotovi koncentraciji nanje deluje.

Leta 1847. je bila iznajdena narkoz s kloroformom; leta 1857. je postavil Pasteur temelje bakteriologiji; leta 1867. je Jožef Lister objavil svojo antisepsično metodo, antisepsično, ki zaprečuje gnilobo (grško: sepsis = gniloba, sepo = gnijem), ozir. okuženje

(infekcijo) rane s kemičnimi sredstvi. Antiseptika razkužuje (desinficira) predmete; pomori na njih bakterije s kemičnimi strupi.

Antiseptiko s 5odstotnim fenolom (karbono kislino) je izvedel Lister do sledno in radikalno: zrak je desinficiral s fenolom poseben pršen aparat (Karbolspray); prostori, inštrumenti, obvezila, roke in koža so bili omoti s 5odstotnim fenolom, s katerim je bila izprana tudi vsaka rana. Listrova antiseptična metoda se je razširila po Nemškem in v Avstriji šele leta 1874-1875. Bistvo Listrove antiseptike je torej desinfekcija s kemičnim sredstvom (fenolom). Iz raznih vzrokov so drugi kirurgi nadomestili fenol z drugimi strupi,

pravomočnim turradnim razsodbam z dne 28. januarja 1908, št. 1131, 8. maja 1908, št. 6463, 20. junija 1908, št. 7583 in 1. oktobra 1909, št. 10.437, in je zato protipostaven. Razlogi: Z navedenimi pravomočnimi razsodbami je deželni odbor spoznal prezidavo mestne hiše št. 509 po načrtih arhitekta Holinskega za nedopustno. Ako je deželni odbor v svojem razpisu z dne 3. marca t. l., št. 4257, omenil, da ima o tem, kako se naj popravi hiša št. 509, pred vsem sklep občinski odbor, je imel v mislih v prvi vrsti popravo po škici in okrog 7200 K znašajočem proračunu arhitekta Holinskega, katero je spoznal za potrebo tudi deželni tehnik in proti kateri ni bilo od nobene strani ugovora, ali pa kak drug primeren način poprave, ki ne nasprotuje gori navedenim turradnim pravomočnim razsodbam. Samo ob sebi se pa razume, da deželni odbor z izrazom »popraviti« ni mislil na prezidavo mestne hiše št. 509 po načrtih arhitekta Holinskega, katero je bil že ponovno spoznal za nedopustno. Sklep ondotnega občinskega odbora, da se naj povodom ustanovitve dijaške in ljudske kuhinje dovrši poslopje št. 509 po že izdelanih načrtih arhitekta Holinskega, nima drugega namena, kakor doseči po ovinkih to, kar je deželni odbor že pravokrepno spoznal za nedopustno. Ker je tedaj izpodbijani sklep v direktnem nasprotju s tozadnimi pravomočnimi, za občinski odbor kakor tudi za županstvo povsem obveznimi turradnimi razsodbami, ga je moral deželni odbor razveljaviti.

i Naši liberalci in deželni odbor
Sedaj so se naprednjaki nekoliko umirili. Še pred kratkim je »Narodov« dopisnik vsak odlok deželnega odbora po svoje komentiral in zabavljal, na zadnje razsodbe je odgovoril v »Slovenskem Narodu« z naslednjim pripomembom: »Hišni posestnik, beneficijat in c. kr. katehet Fran Oswald v Idriji se vladljivo priporoča za sestavo najraznovrstnejših rekurzov. Uspeh zajamčen, sosebno pri kranjskem deželnem odboru.« Pametno, sedaj je tudi zajamčeno, da bodo liberalci pustili Oswaldovo osebo v miru. Samo tega ne vemo, kaj poreko idrijski juristi na take šale v njihovem glasilu.

i Zanimivosti o gospodarstvu narodnih naprednjakov pri okrajnem cestnem odboru objavimo prihodnjih, da dokažemo »škodo«, ki jo klerikalci delajo ljudstvu. Precej top mora že biti, kdor se danes še oklepa liberalcev. Toliko že lahko izdamo.

Javna telovadba Orla v Boh. Srednji vasi.

V nedeljo, 19. t. m. priredi jesensko okrožje Orla javno telovadbo v Srednji vasi v Bohinju po sledečem sporedru:

1. Ob 8. uri sprejem in pozdrav došlih društev pred Zadrugo v Srednji vasi.

2. Od pol 9. do 10. ure mladenički tečaj s predavanji (ob ugodnem vremenu na prostem).

3. Ob 10. uri skupna sv. maša, nato kosilo in takoj po kosilu izkušnja za javni nastop.

je toliko in samo fenol, ampak tudi mehanično snaženje s tekočino, snažno vodo. Tudi Listrov pršni aparat za desinfekcijo zraka je odpadel, ker so znanstvena opazovanja dognala, da v vsakdanjih razmerah kali iz zraka niso nevarne.

Nedavno umrli slavni Nemec Robert Koch, najbolj zaslужni učenjak za bakteriologijo, je po dolgotrajnih eksperimentih našel, da bakterije najuspešnejše pomori mokra vročina, vroča voda in vroča vodena para. Vroča voda in para predmete sterilizira, izjavovi, napravi sterilne, jalove, pomori na njih in v njih vse kužne kali in semena, da ne morejo več zaploditi gnojenja in prisada.

Listrovo antiseptično metodo je nadomestila aseptična metoda (asepsa), ki razkužuje predmete (instrumente, niti in obvezila) z vročo vodo ali paro, rabi torej iz večine skuano vodo in skuhane predmete. Modern kirurg operira dandanes aseptično in ne potrebuje skoro nikakih kemičnih razkužil. Razlika med antiseptiko in asepso obstoji torej v tem, da razkužuje antiseptika s kemičnimi sredstvi (fenol, sulfat, lizol), asepsa pa z mokro vročino; antiseptika desinficira, asepsa pa sterilizira. Antiseptika računa z bakterijami kakor s potrebnim zlom, ki se nahaja povsed in ga ni mogoče popolnoma zatreći; asepsa pravi, da bakterije niso povsod, ampak samo tam, kamor se zanesejo; zato vidi asepsa svoj glavni cilj v tem, da prepreči naselitev bakterij, da napravi ves okraj, okolico

4. Ob pol 4. uri javna telovadba (redovne vaje, proste vaje in vaje na orodju). Pri telovadbi igra orkester jeseniškega delavskega društva.

5. Po telovadbi veselica na vrtu gostilne g. Blaža Hodnik v Srednji vasi (petje, godba, šaljiva pošta, koriandoli). Sodeluje jeseniški orkester in domači pevski zbor.

Prireditev obeta biti zelo zanimiva, zato je pričakovati kar najštevilnejše udeležbe. Ker bo imel odsek precej stroškov s pripravami, se je določila primerne vstopnine, in sicer za sedeže pri javni telovadbi 1 K, za stojšča 30 v. Telovadba je obvezna sicer le za odseke jeseniškega okrožja, vabimo pa k udeležbi tudi vse druge bratske odseke Orla in izobraževalna društva, zlasti tudi iz Koroškega in sosednjega Gorškega. Na veselo svidenje 19. t. m. v Bohinjski Srednji vasi! Na zdar!

Izletnikom, turistom, letovištarjem in drugim v znanje.

Vipavska dolina, lepota sveta. M. Vilhar.

Občina Vipava je zgradila na svojem obsežnem zemljišču pri vili Ana ob državnih cesti, tik pred trgom, po katerem se vije potok Gacka krasno »občinsko kopališče« z velikim kopališčem in plavalnim bazinom ter moderno prirejenimi kabinami. Kopališče, ki ima 700 kvadratnih metrov prostora, je kroginkrog obzidano in tako urejeno, da bo v vsakem oziru zadoščalo vsestranskim zahtevam in željam posetnikov.

S kopališčem je združena občinska restavracija, ki je nastanjena v vili Ana tukopališča. Tu se bodo točila pristna in izvrstna vipavska vina, pivo in druge krepčilne in hladilne pihače. Skrbelo se bo za dobro kuhinjo, za izbornino in točno postrežbo in za primereno nizke cene. V vili Ana so na razpolago tudi sobe za prenočevanje. Okolu restavracije je krasen vrt z točenje in senčnat park, ki se razteza daleč dolzi za kopališčem. Po parku je zadostno število klopi za odpočitek občinstvu. To novozgrajeno kopališče se slovesno izroči svojemu namenu v nedeljo, dne 12. t. m.

Vipava ima tudi mnogo drugih znamenitosti. Navedemo naj le nekaterе, in sicer:

1. Vrelci studenomrzle Vipave, ki privro izpod vznova sivega Nanosa. Največji in najlepši je oni »Pod Skalo«, nad katerim je odprta v poletnem času izborna restavracija. Vsi ti vrelci so bogati postrv in lipanov. Takoj pod izvirom se združijo v mogočno in krasno reko. In prav ima pesnik M. Vilhar, ki pravi:

Vipavska planjava je krasna zares in reka Vipava je radost očes!

2. Graščina letos izumrlih grofov Lanthieriev z grajskim vrtom in parkom.

3. Graščina Tabor, ki je bila bivališče nekdaj slavnih Baumkirchnerjev.

4. Podzemeljski hodnik, po katerem je baje hodil Erazem Predjamski v Vipavo.

5. Razvaline »Starigrad«, nekdanje bivališče vipavskih gospodov.

6. Grad Zemona itd., itd.

Turistom in izletnikom se iz Vipave nudijo lepe ture in izleti, kakor: Čez Stari grad na Lipe, od tam čez Sv. Hibernon na Nanos. — Čez Sturijo k izvoru Hublja. — Čez Ajdovščino na Čaven. — Iz Vipave v romantično Braniško dolino k Čehovinovemu spomeniku ali k Devici Mariji v Log, kjer stoji cerkev spomenik huzarja Pavla Rostag itd.

Vse te znamenitosti so privabile v Vipavo vsako leto mnogo posetnikov. Upamo pa, da jih bode zanaprej še več, ker je občina za povzdigo ptujskega prometa ustregla večkrat izraženi želji in zgradila krasno kopališče, ki ga menda nima para daleč naokrog.

Tečaj za gozdne in lovsko čuvanje v Radovljici.

Kranjsko - primorsko gozdarsko društvo priredilo bo v mesecih julij in avgust 1910 v Radovljici šesttedenski tečaj za gozdne in enotedenski tečaj za lovsko čuvanje v slovenskem učnem jeziku. V ta tečaj se bodo sprejemali izključno le na Kranjsko pristojni in v prvi vrsti taki prosilci, ki že služijo kot gozdni ali lovski čuvaji. Podelilo se bo obiskovalcem šesttedenskega gozdarskega tečaja 8 podpor po 70 K in obiskovalcem enotedenskega tečaja za lovsko pazništvo 10 podpor po 20 K. Prošnje, ki se morajo vložiti najpozneje do 20. junija 1910 pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani, morajo biti lastnoročno pisane od prosilca samega in ima prosilec v njih dokažati: 1. da je dopolnil 18. leto; 2. da je dovršil ljudsko šolo in da je več slovenskega jezika v govoru in pisavi; 3. ima doprineni hravnostno spričevalo; 4. od gospodarja (pri katerem je vslužben) izdano spričevalo o dosednji gozdarski ali lovski službi; 5. zdravniško spričevalo o sposobnosti za službovanje v goratih krajih, poslednje pa velja le za one prosilce, ki dosedaj še niso v gozdarski ali v lovski službi; 6. potrjeno ubožno spričevalo v slučaju, da nameravajo prositi za podporo; 7. od vseh prosilcev brez izjem se pa zahteva od c. kr. notarja ali od občinskega urada poverjen reverz, s katerim se zaveže prosilec, da se bo preživil za dobo tečaja na lastne stroške. Šesttedenski tečaj za gozdne paznike se prične z 18. julijem 1910 in enotedenski tečaj za lovsko praznike z 22. avgustom 1910 v Radovljici.

Velike vaje avstrijske mornarice.

Eskadra bo štela 6 velikih vojnih ladij, 5 velikih križark, 9 velikih torpedov, 6 torpednih uničevalcev, 8 obmorskih torpedov, 6 podmorskih čolnov in 3 trajnske ladje (ladje za prevažanje mošča in materiala), skupaj 43 jednot. Glavni poveljnik te velike eskadre po kontreadmiral Anton Haus. Divizijam bosta pa zapovedovala kontreadmiral Kohl in Müller. Razuten bo štela eskadra 32 štabnih častnikov in 230 nadčastnikov. Važna naloga velike štabne vojne ladje, na kateri je ukrcan poveljnik cele eskadre, bo pri-

loška analiza bolečine nas uči, da posredujejo občutek bolesti posebnim bolestnim živci. Ves problem anestezije se torej reducira na jedro: kako se napravijo bolestni živci brezčutni? In kateri bolestni živci? Seveda samo tisti, ki se nahajajo na kraju operacije. Ako operiram na nogi, zakaj bi bolnika narkotiziral, ga spravljal v smrtno nevarnost, mu napravil celo telo brezčutno, če anesteziram lahko samo tisti par živcev na nogi? Ta analiza je prinesla kirurgiji nov napredok: lokalno ali krajevno anestezijo, ki omoti bolestne živce samo na tistem kraju, kjer se operira, dočim se nahaja bolnik pri polni zavesti in lahko opazuje brez bolečine operacijo na svojem telesu.

Ze prej so rabili kirurgi krajevno omotico na ta način, da so pustili kožo zmrzniti, kajti zmrznjena koža je neobčutljiva. To mrazno omotico dosežemo najlažje, če napršimo na kožo tekočino (eter, etilklorid), ki pri naglem izhlapevanju vzame toliko topote, da koža zmrzne. Mrazno lokalno anestezijo je izpodrinil dandanes kokajin in podobne snovi (evkajin, novokajin, tropakokajin, alipin, stovajin), katerim pridamo navadno še izvleček nadobistnice (adrenalin, suprarenin). Ako vbrizgnemo raztopino kokajina v kožo, postane ista na vbrizganem kraju brezčutna. Vbrizgani kokajin se razlije v koži, pride v dotiko z bolestnimi živci in jih otopi, omoti.

Kokajin vbrizgnemo naravnost v kraj, kjer hočemo operirati, ali pa oddaljeno, regijonarno v deblo živca, ki

padala novi, prvikrat v službo postavljeni vojni ladji »Nadvojvoda Fran Ferdinand«. Vaje se bodo vršile ob celem dalmatinskom obrežju, posebno pa okoli Šibenika in Teoda. Pri tem bodi omenjeno, da bo to največja eskadra, kar jih je avstrijska vojna mornarica kedaj imela. Tako velikih vaj naša vojna mornarica še ni imela priložnosti izvajati. Med vojno mornarico in šefom gener. Štaba se tudi vršijo pogajanja radi udelitev večjega števila častnikov vojne šole k tem velikim vajam eskadre. Kakor je čuti je vodstvo vojne mornarice kolikor možno pripravljeno ustreči želji šefa generalnega štaba, vendar se pa upira spreteti večje število častnikov vojne šole, in sicer zato, ker bi se radi tega moralo mnogo mornarčnih častnikov odtegniti tem važnim velikim vajam, ker je na vsaki vojni ladji odmerjenih le najpotrenejše število prostorov za častnike. Vsekakor zastopa vodstvo vojne mornarice v tem slučaju edino pravo stališče, ako poudarja, da se imajo tem velikim in važnim vajam pritegniti v prvi vrsti mornarčni častniki posebno, že radi tega, ker se tako velikih vaj bodo letos, ne more mnogokrat izvajati že iz ekonomičnih ozirov ne. S to veliko eskadro bo avstrijska vojna mornarica pokazala, da ne zaostaja prav nič za njeni sosednji zaveznicu. Pokazalo se bo tudi, koliko važnost da pripisujemo Adrijiju in s približno kakšno silo da smo pripravljeni odbiti vsakogar, kdor bi si drznil stezati prste po njej. Velika eskadra in njene vaje ob naši Adrijiji bodo pokazale na zunaj, da vedno čujemo in da se nas ne bo našlo nikdar nepripravljenih. Povzdravljeni jo je pa tudi s stališča, ker je dobro oborožena država dandanes najboljši porok miru. Vaje v eskadri se pričnejo 15. junija in bodo trajale do srede septembra.

Tržiške novice.

t Umrla je 7. t. m. zvečer gospodinja Terezija Ahačič v 83. letu starosti. O njeni smrti veljajo svetopisemske besede: Draga je pred Gospodovim obličjem smrt njegovih svetih. — Naj počiva v miru!

t Socialno-demokraški listič »Naprej« se v svoji zadnji številki obregne med drugim tudi ob procesijo sv. Reš. Telesa. Prav radi verujemo, da brezverski stranki rdečkarjev ne ugaja ta svečani verski pojavi. Saj je pa tudi bila letosnja procesija sv. R. Telesa naranost veličastna. Lepo ubrano pritravkanje zvonov, pokanje topičev, godba, petje, vse šole, požarna brama, Mačijina družba, društvo sv. Jožefa z zastavo in za njeg dolga vrsta krščansko-socialnega moštva in ženstva, Orli, občinski zastopi in par tisočev drugega ljudstva, to kajpada boste mokrače. Dopisnik »Naprej« je gotovo natančno opazoval vse udeležnike pri procesiji, če ni slep je lahko videl med njimi tudi nekaj »sodrugov«, te naj torej prime za ušesa, ker so se udeležili procesije, katera je dopisniku »Naprej« trn v peti.

t Strela je udarila 9. t. m. v poslopje električne centrale tukajšnje predilnice v Šentanski dolini. Ustavl se je

oskrbuje dotični kraj z bolestnimi, čutnimi živci. Gremo pa lahko še višje, da vbrizgnemo kokajin (tropakokajin) naravnost v okolico hrbitnega mozga, v tekočino hrbitenčnega kanala, od koder izhajajo debla živev, in brezčutni postanejo vsi živci, ki izvirajo iz njega pod tem krajem. Tako nam je dal kokajin trojno metodo: 1. lokalno, 2. regijonarno, 3. mozgovno, Corningovo ali Bierovo anestezijo (ker je prvi uvedel amerikanski zdravnik Corning, oziroma berolinski kirurg prof. Bier). Zadnja leta se trudi največ o krajevni, nenevarni anesteziji profesor Bier, kajti i splošna narkoza i mozgovna anestezija pomenita smrtno nevarnost. Na udih (končinah) operira Bier z anestezijo ven (žil privodnic): najprej iztisne s prožnimi povoji kri iz uda, ga v potrebeni višini preveže, da se kri ne more vrniti in potem vbrizgne v žilo privodnico namestu krvi raztopino novokajina, ki je dosti manj strupen nego kokajin.

Ako bolnik pred operacijo vpraša o smrtni nevarnosti narkoze ali lumbalne (mozgovne) anestezije, je dolžnost kirurga, da mu pove resnico, kajtor jo je izračunala statistika, kažoča v odstotkih smrtnost splošne narkoze z etrom ali kloroformom in lumbalne anestezije. Nemec Gurlt je sestavil statistiko narkoz za 1890 do 1897:

240.806 narkoz s kloroformom je dalo 116 smrtnih s'ucajev = 1 : 2075.

56.233 narkoz z etrom je dalo 11 smrtnih s'ucajev = 1 : 512,

takoj veliki gonični stroj. Delo v pre-dilnici se je ustavilo in delavstvo odšlo domov. Isto popoldne je med velikanskim nalinom grmelo in treskalo dalj časa.

Društveno gibanje. Društvo sv. Jožefa se je po odposlanstvu udeležilo veselice, prirejene od bratskega izobraževalnega društva v Lešah. Telovadni odsek je bil zastopan v Logatcu po predsedniku in bratu Zaletel. Dobil je novega voditelja v osebi br. Bregarja, ki je bil podpredsednik jeseniških Orlov.

Blagoslov novih društvenih prostorov. Želja krščansko-socialnega delavstva tržiškega se izpolnila v nedeljo, 19. t. m. Dobi namreč obširne lepe prostore. Hranilnica in posojilnica s sedežem v kapeljanji je kupila na dražbi hišo Papovo, kjer sta bila dva prostora odločena za črevljarski delavnici. Iz teh dveh prostorov je priredila posojilnica dve lični dvorani za naše društvenike. Srednjo je vzelo v najem društvo sv. Jožefa zase in za telovadni odsek, ki dobi tekoči teden orodje. Zgornjo prevzame ženski odsek, ki je tako nastrel. V obeh dvoranah je napeljana električna razsvetljava. — V nedeljo, 19. t. m. se bo vršil slovesni blagoslov novih prostorov. Ob 1. uri se društvo z zastavo udeleži sv. maše v župni cerkvi. Po sv. maši odkorakajo društveniki v posojilniško hišo, kjer se vrši blagoslov. Tu bo slavnostni govor, petje in godba na lok, kar proizvajajo društveniki. Ob 1. uri skupno kosilo v dvorani pri Bastelu. Ob pol 4. priredi ženski odsek veselico s petjem, godbo na lok in dvema igrami, in sicer dr. Krekovo »Tri sestre« in »V službi gospoditve«. Uljudno se vabijo tudi sosednja društva, da se udeležejo po možnosti pomembnega slavlja našega krščanskega delavstva.

Jeseniške novice.

j Liberalna narodna delavska organizacija tržaška je hotela tudi na Jesenicih poizkusiti svojo srečo in vreči mreže na lov. Zato je priredila preteklo nedeljo pri Ratečanu na Jesenicah shodek. Toda sociji so prišli na shod in so vse skupaj razbili in razgnali. In tako je še pred rojstvom izdihnila liberalna komedija, pri kateri so sociji vlekli svojo raztrgano harmoniko.

j Grozno se jezi »Naprej« nad železniškimi uradniki z Jesenic, ker so si ustanovili strokovno skupino jugoslovenskih železniških uradnikov in ker so na ustanovni shod povabili tudi duhovnike, ki so se vabilu odzvali. Patečno rjove tako-le: »Časi se izpreminjajo in nič se ne budem čudili, če v kratkem jeseniška inteligencia z malo izjemo pristopi v klerikalni tabor.« To bi bila nevarnost, kaj ne! Mi pa smo te misli, da imajo slovenski železniški uradniki isto pravico organizirati se, kakor sociji. Saj so uradniki mnogokrat uprav zatirani reveži, in če so slučajno Slovenci, pa še prezirani na vseh koncih in kraji. Pa ne, da bi se sociji zato bali te organizacije, ker se zavedajo, da so sami najslabši in najmanj zanesljivi delavci?

15.226 narkoz s kloroformetrom je dalo 2 smrtna slučaja = 1 : 7613.

6740 narkoz z Billrothovo mešanicijo je dalo 2 smrtna slučaja = 1 : 3370.

319.005 narkoz je dalo 131 smrtnih slučajev = 1 : 2435.

Torej izmed 2435 narkotiziranih je umrl en bolnik vsled narkoze; narkoza z etrom je za polovico manj nevarna, nego s kloroformom. Neuber (Kiel) je sestavil statistiko narkoz za 1908 in dobil splošno razmerje 1 : 2959, iz česar razvidimo napredok v manjšem odstotku, a še vedno umre vsled narkoze eden izmed 3000 narkotiziranih. Najmanj nevarna sta etrova narkoza, za krajše operacije etrov opoj (Aetherausch). Köhler (Berolin) je sestavil statistiko lumbalne (mozgovne) anestezije in dobil 12 smrtnih slučajev na 7784 lumbalnih anestezij, torej 1:350. Po tej statistiki je lumbalna anestezija (1:350) dosti nevarnejša nego splošna narkoza (1:3000). Tako je vosten kirurg še vedno navezan na dobrega in izvezbanega narkotizerja. — Pravilna narkoza, izključujoča malone smrtno nevarnost, je velika umetnost, ki si jo prisvoji zdravnik šele po tetih skrbne vaje. Na Angleškem ne prepričajo narkoze mladim zdravnikom-začetnikom, ampak imajo zato zdravnike-specijaliste, ki se celo življenje bavijo izključno z narkozo.

Razvoj moderne kirurgije nam prav lapidarno dokazuje, kako nepričakovani in nepreračunljiv je napredok sloveške kulture. V komaj 50 letih je kirurgija dosegla več nego prej vsa tisočletja.

j Jeseniški sokoli so postali socialni demokratje, in »Naprej« konstatira, da ne bodo nikdar več delali štafaže liberalcem. Nam je prav vse eno, kje da so. Samo toliko bi še sokole vprašali, zakaj pri vsaki liberalni prireditvi še brenkajo na svoje tambure? So pač podobni vrabiči, ki je padel iz svojega gnjezda, pa ga ne more več najti.

j Uganke. »Naprej« je zastavil uganko: Koliko je župnik zaračunal svečo pri pogrebu na Jesenicah, ki jo je — pozabil doma?? — Ker vemo, da gospod župnik še nikdar ni nikogar pokopal brez sveče, pa mi stavimo tole uganko: Koliko so sociji dolžni go-spodu župniku na pogrebnih stroških, ki so mu jih — unesli??

j Še ena uganka. »Naprej« piše, da je gospod župnik svoje hraste prodal — Italijanom, in da naj se Jeseničani pobrigajo za denar, ki ga dobi gospod župnik za les! Poizvedeli smo, da je g. župnik les prodal pristemu Slovencu; izkupiček pa nikogar nič ne briga, najmanj pa socije, ker je župnik prodal star les iz svojega župnijskega posestva, od katerega plačuje tudi davek. Vemo, da bi sociji to najrajsi med seboj razdelili, če bi šlo. Zastavljamo pa socijem uganko, zakaj mora gosp. župnik iz tega izkupička popraviti ograjo okrog vrta, iz katerega so mu železniški sociji preteklo jesen toliko pokradli? Povejte, drzni tatovi! Zakaj je gospod župnik od omenjenih hrastov podarilo toliko drv ubogim delavskim trpinom, in so jih sociji tem ponoči toliko pokradli? Povejte, drzni tatovi!

j Sociji se silno repenčijo, ker je šla tudi jeseniška dekliška Marijin družba k blagoslovljenju družbine zavstave na Dovje. Sami pa v »Naprej« poročajo, kako delajo vsako nedeljo in vsak praznik izlete sedaj sem, sedaj tja, in svoje košturne strižejo za svete krome. Pa socijem je vse prav, samo da ni treba iti k službi božji in da se z debelimi požirkami pije in uganjanec. Dobro poznamo kosmate kozle.

j Turški križ, lepo narodno igro dr. Kreka, priredi delavsko društvo na Savi v »Domu« jutri zvečer. Igra je krasna, iz turških časov. Vrhutega je ta prireditev že petdeseta na odru »Delavškega doma«. Zato, prijatelji društva, nikar ne zamudite te predstave! Začetek ob osmi uri. Vstopnina navadna.

Razmere na Viču.

(Dopis z Viča.)

Te dni je zašumelo po celi občini. Kaj se je pa dogodilo? I, pravijo, da nam je okrajni šolski svet poslal novega krajnega šolskega nadzornika v osebi mladega, neizkušenega sokola g. Tribuča. Ta nepričakovana novica je spravila v opravičeno nevoljo vse tri stranke: našo, liberalno in socialnodemokratično. Zakaj pa tudi ne, ako nam je okrajni šolski svet določil takega nadzornika, ki za šolo ni še prav nič storil. Pač nekaj pa je le storil: Ustanovil je in še vodi takozvani dobroznaní sokolski naraščaj in zadnjič je baje prispeval 10 K za šolske otroke, ki so napravili izlet na Vrhniko. Tako je po

Dons pa ene par besed ud iblanške feterajnarju in pa ud dohtar Uražnuvih žrtv, k sa mu pumagale, de je soja prajarija spravu u dober gnat.

Kokr veste je soje čase feterajnarski društvo sklenu, de u dau za dohtar Uražnuvih žrtv stupedeset kron, čeprou se je predsednik gespud Mihalič iz usm šterem branu, de nekar in de je navarn, de jm u ulada, če tu nardeja, kar ni u nhneh štatuteh črn na belem, lohka vs gnat pubrala iz kase, kulker sa Smuleta se žrtve tku smile, de je reku: če se kej tagca zgudi, sm pa jest tle in um udrinu iz soje kase — ke pa je prouzaprou kasa krajnske šparkase — use tist, kar nam u ulada puštesala. De sa bli feterajnarji iz taka velikodušnastja cefridn, se samu ud sebe za-

ceni prišel v odbor krajnega šolskega sveta, po katerem ga je tako zelo skominalo. Nečuveno krivico je storil s tem odlokom okrajni šolski svet drugim za to službo sposobnim in zaslužnim možem. Predvsem je pa dal občutno brco našemu vrlemu županu g. Oblaku, dosedanjemu šolskemu nadzorniku. Ali naj mu bo to v odškodnino za toliko skrbi, trud in pota, katere je imel za zidanje nove šole! Ali mu liberalci tako vračajo zaupanje, katero je imel do njih, da se je dal nič hudega sluteč, voliti za predsednika Cyril-Metodove podružnice, da je sprejet občnino mesto v liberalni posojilnici? Prav po liberalno so izrabljali njegovo ime, da bi tim lažje izpeljali svoje liberalne nakane. Ko se čutijo nekoliko varne, bi se ga pa radi znebili. Upamo, da bo to početje odprlo oči sicer vsega priznanja vrednemu in delavnemu g. županu in se bo zahvalil za vse od liberalcev mu skazane časti in se bo oklenil z odločnostjo S. L. S., ki mu bo v bodoče še bolj zaupala. Z njim se naj liberalnega jerobstva otresajo tudi drugi možje v občini, ki so tudi vrli katoličani, a le preveč zaupajo liberalnim kolovodjem. Možje, vedito, da se naši liberalci prav nič ne ločijo od svojih bratov po deželi. Imajo isto parolo, kakor oni, namreč: besno sovrašto do vsega, kar nosi katoliški značaj! Blagor občine jim je bolj postranska stvar. Enajsta ura že bije tudi pri nas! Čas je, da se duhovi ločijo. Tisto napačno potrpljenje in prizanašanje je prišlo do skrajnosti. Mi potrpimo in prizanašamo, a liberalci se pa nemoteno rinejo bolj in bolj v ospredje, kakor bi ne bilo nič naših mož, kakor bi bil občinski zastop liberalen, vkljub temu, da so v odboru večinoma naši, a si ne upajo odločno nastopiti. Šviga švaga pa nič ne pomaga. Možje, še je čas, da se otresete politične mlačnosti in omahljivosti in začnete premisljevati, kam naši liberalci ciljajo. Vedito, da so med nami ljudje, ki tudi javno blatijo sv. vero, verske nauke, se norčujejo iz Matere Božje, prerokujejo, da bo lepa župna cerkev v 10 letih — vojaški magacin. Ali niso to pravi — francoski prekučuh? In taki naj dobe vstop v občinski zastop? In s temi naj bi šli vi, dohri katoličani, roka v roki! Ali se spominjate, kako so ob zadnjih občinskih volitvah hoteli strmoglavitvi največjega zaupanja vredne naše može, češ, da so se že preživel za sedanje razmere. Ali vam je še znano, kako so delali, da bi ja kateri naše duhovščine ne prišel v občinski zastop? In se jim je to tudi posrečilo. Ako bomo zaradi ljubega miru še dalje tako pohlevni, bo prišel čas, ko bodo našo občino vodili in komandirali po »naprednih« nazorih nekateri sokoli. In mi bomo brez moči osameli in se kesali in si očitali: preveč smo jim zaupali. Zapomnimo si besede g. doktorja Šusteršiča, katere je spregovoril tu v nedeljo na shodu: Skrbeti moramo, da liberalci drevesa ne zrasejo v nebesa. Da se še nekoliko dotaknemo imenovanja novega krajnega šolskega nadzornika, budi pripomneno, da naj nas liberalci ne imajo več za tako nedolžne. Tako smo

ugenili, kdo ima pri tem glavno besedo, kdo obrača vodo na svoj mljin. Dotični naj ve, da ne bo šlo tako gladko.

Pri šoli imamo tudi mi nekaj govoriti. In govorili bomo in govorila bo vsa občina v primerenem času!

Vičan.

Novice z Beneškega.

Tatje v cerkvi. V Šempetu so neznani zlikovci na jako drzen način prisli v župno cerkev; pa hvala Bogu, niso napravili velike škode. Najbrž jih je kaj motilo pri pregoščenem delu, da so zbežali prej nego se jim je poljubilo.

Huda nesreča. Prvi dan junija je prišel ponesreči pod lastni voz posestnik Belida iz Dolnjega Brnasa. S sinom sta peljala domu seno iz travnika pri Šempetu, kar se jima naenkrat voli splašijo. Oče je tako nesrečno skočil pred voz, da je padel in je ostal strahovito povožen ter je kmalu izdihnil ne da bi se zavedel. Zapušča ženo in sedem otrok. Bil je občne čisljan mož v štridesetih letih.

Umrla je nagloma v videmski bolnični gospa Feletič rojena Regnonovo iz Sovodnje. Pridna in vse časti vredna gospodinja, si je vzredila vzorno družino, ki zdaj za njo žaluje. Bila je dobra Slovenka.

Nova pošta. V celli sovodenjski dolini ni bilo doslej pošte, kar se zdi skoraj neverjetno. Dolgo let so prosili začeno; a vlada se ne briga veliko za beneške Slovence. Le pisano jih gleda, ker so Slovenci. Vendar naposled, po zaslugu drž. poslanca Morpurgo in dež. posl. Trinkota, se je dovolila pošta v Sovodnji, pa ni še začela poslovanja.

Novi nadškof. Dobili smo novega nadškofa Anton Anastazija Rossija, mladega in jako delavnega moža. Zdi se, da bo Slovencem popolnoma pravčen in naklonjen. Temeljito izobražen, z obsežnim modernim in strogo katoliškim obzorjem, namerava oživiti in prenoviti videmsko nadškofijo. Znano je, da nadškofija ni imela že dolgo vrsto let mlade in krepke moči na krimulu, radi česar je v marsičem zaostala, kar se tiče modernega katoliškega življenja, posebno v organizacijskem oziru. Slovenski del je bil pa še najbolj zanemarjen, dasi ima sploh še najboljše ljudi. Upamo, da tudi nam zavejejo nove oživljajoče sape in se začne novo življenje. Samo treba bi nam bilo svojega lista. Novo življenje brez lista je nemogoče; z laškimi si naše ljudstvo more le malo pomagati. Pomagaj nam Bog in »Straža Slovenska!«

Družba sv. Mohorja je letos pri nas nenadno poskočila s številom udov, samo da bi bilo stalno! Upamo na vztrajnost in inladih duhovnikov.

Prvo društveno zastavo med šentpieterskimi Slovenci dobi konsumno društvo pri Sv. Lenartu. Društvo se je v prvem letu svojega obstanka prav lepo obneslo. Duša vsemu je vrli lokalni kaplan č. g. Jos. Gorenčak.

Hranilnica in posojilnica se ravnotam namerava kmalu ustanoviti. Kakor je znano, je bil o Veliki noči pri Sv. Lenartu g. dr. Krek, strokovnjak brez tekmece v takih in enakih stva-

stop, in zatu sa Smulete prkal, de ma prou in gespuda Mihaliča pustl na dild.

Kuku se je ta reč naprej gudila, kuku je ulada iz sojo ruko pusegla u feterajnarska kasa in pumedla pu ne tku temelit, de še pajka ni blu nubenga več notr za najdet, tu je pa že tku usakmu dobr znan; al znan pa mende še ni nubenmu, de je tist gvišn Smule lepu cruku, ke se je tu zgudi in prouči puzabu na tu, kua je ublubu. Feterajnari sa lepu čakal in čakal na Smuletu gnar in čakaja še dons in uja mende še tud naprej čakal du svetga Nikola, ke mislem, de je ta narbi verjetn, de se Smule na u nekol spounu na tista voda, ke ja je delu iz soja kasa na tistmo feterajnarskem zburuvaju.

Čluveška glava je holt ena čudna reč: tist ke b žihr puzabila, na puzab, kar b pa na smela puzab, tist pa puzab in tku pride večkat, de nardi glij narobe, kokr b mogla. In tku je še iz marskera druga rečjo. Če pa že edn glij kej tagca bl na tank zvedet, mu pa prauja, de je ferbčen. Za božja vola, za kua b pa člouk na smou bt ferbčen; sej sm še jest ferbčen, ke sm drgač ena hedu dobra duša. Jest b namreč rad vedu, kdaj u tist park tam na trge Tabure pr svetmo Petre ferteč, ke pantlaja že pet let, pa ga še začel nisa delat. Al je tega tu uržah, de u ležu na tisk tku deleč ud kvarterja mestnega gortnarja, de se mu mende na u splačal hodet not ke dol pu trava za svoje morske prešičke, al leži u tem kašnu druh uržah, ke se nam še na sajna u tem.

Pa za ta park še nism tku ferbčen, ke brez tega parka uja Šempeterčani že še en čas gviral; al bl sm ferbčen, kuku je pršou dohtar Uražna tist svet tam za zibnundcvangerska kusarna u roka, ker je biu vnder soje čase mestn. Pa mende mu ga ja ni mest zatu šenku, de more zdej dohtar Uražen tam ukul ceste zapera, ke b jh mogu drgač zaprati naš rotuž in de zdej lde na morja zavle tega uberat rotuž, ampak dohtar Uražna, kar mu gespud žepan, kokr use kaže, iz celga sojga srca prvoš. Przadn ubčinske svetnku sej je dau gespud žepan že tku nekok zastopt, kokr de ga hedu veseli, de uja lde dohtar Uražna pu zubeh nusil, ke b drgač rotuž uberal. Ampak, gespud žepan veličga rodaluba dohtar Uražna mejh premal puzna, če misl, de se u dohtar Uražen kej iz tega sturu in s murde h src gnou. Če b biu dolitar Uražen tku ubčutlive nature, kokr ni, b mu mogu že takat ud žalast srce čez pu počt, ke sa negave žrtve pukupaval in kulkar b tekat še negauga srca celga ustal, b mogu jt pa tekat u franže, ke je soja, iz sluvenška krvjo ud ush madežu uprana in na dobre nuge puštaulena prajarija Nemcem perdu in ud žalast b se mogu nazadne stajat vs

reh. Nepopisen je vtip, ki ga je napravil med našim ljudstvom. Enkrat samo na leto naj pride med beneške Slovensce, in jih organizira vse brez izjeme, kakor se mu bo poljubilo. Hranilnica se uresniči in veliko zaslugo pri tem bo imel ravno g. dr. Krek.

Volitve. V nedeljo, dne 12. junija bodo občinske in provincijske dopolnilne volitve. Čedadski volivni okraj, pod katerega spadajo šempeterski Slovenci, voli tri poslance. Mandat je potekel obema Slovencem, namreč dr. Kukovcu in profesor Trinkotu. Dr. Kukovac ne kandidira več. Mesto njega kandidira najbrže dr. Musoni, Šempeterski Slovenec, profesor na višji realki (Istituto tecnico) v Vidmu. On bi bil kandidat liberalne stranke. Liberalna lista je: Kukovac, Musoni in Tomasoni (Furlan). Katoliška: Trinko, Kukovac, Molinaris (Furlan). Toda, kakor rečeno, Kukovac, če se ne da pregovoriti, ne sprejme kandidature. Ni izključeno, da pridejo na dan še druge kandidature. Če Slovenci ne bode edini, utegnejo izgubiti en mandat.

Državni zbor.

Dunaj, 10. rožnika.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Zbornica je danes pričela drugo branje državnega proračuna za l. 1910 ali razpravo o poročilu proračunskega odseka. Predsednik dr. Pattai je navedel načelnikom klubov, naj se glavna razprava vrši danes devet, jučri štiri in v ponedeljek pet ur. V tork ob 10. uri naj bi bilo glasovanje, ali zbornica preide v podrobno razpravo. Ta naj se razdeli v štiri skupine. O prvi skupini (ministrski svet, upravno sodišče, dvor, kabinetna pisarna, državni zbor in državno sodišče) naj bi trajala razprava v tork devet ur; o drugi skupini (notranje, naučno, pravosodno in brambovsko ministrstvo) v sredo in četrtek po devet ur; o tretji skupini (trgovsko, železniško, poljedelsko, ministrstvo za javna dela, uprava državnih poslopij in nove zgradbe) v petek, 17. rožnika, soboto, ponedeljek in tork skupaj 27 ur; v četrti skupini (finančno ministrstvo, izdatki za skupne državne potrebščine, najvišji računski dvor, pokojnine in finančni zakon) v sredo in četrtek, to je 22. in 23. rožnika; v petek, to je danes štirinajst dni, naj bi se vršilo glasovanje o resolucijah in tretje branje. Vsa proračunska razprava naj bi po predlogu predsednikovem trajala 99 ur in bila končana 24. rožnika, da more do konca meseca, ko preteče provizorij, še gospodska zbornica rešiti proračun.

Ker pa predsednik računa, da utegnejo poročevalci, ministri in vladni zastopniki govoriti devet ur, razdelil je ostalih 90 ur po ključu na posamezne klube. Po tem ključu bi dobili krščanski socialisti kot najmočnejša stranka 15 ur 50 minut, socialni demokrati 14 ur 30 minut, naš »Slovenski klub« 2 ur 50 minut itd. Ker pa so v zboru načelnikov dr. Korošec v imenu »Slovenskega kluba« in zastopnika čeških radikalcev in katoliških narodnih poslancev ugovarjali proti utesnitvi govorniške prostosti, Pattaijev naveden bil odobren. Zato danes tudi ni še gotovo, ali pojde vse tako gladko. Vlada želi, da bi državni zbor do 15. julija rešil še vprašanje italijanske pravne fakultete in pa vsaj del finančne reforme. Zvišali naj bi se sedaj žganjarka in osebna dohodarina, da dobe dežele večje državne prispevke in država više dohodke. Oboje je nujno potrebno. Vse dežele, izvzemši Nižjo Avstrijo,

stopm, kuku s morja uni dumislat, de s u dohtar Urazen res kej h srce gnou, če ga lde mal skus zube putegneja.

Tok budima tih u tem za zdej, ke mene ferbec še bl naprej žene in b straš rad še zvedu, kaš tehtmehtl mate na rotuze, te sluvene ubrtnike in soje vuliuce tku ulečete ke pa sm, kokr de b tli domina iz nim špilat. Jest pravm, de je tu untruzljajne, puiblansk rečen; kuku pa vi na rotuze takmo tehtmehtlne prante, tega pa jest na vem in menda uja na tu tud naš sluvenški ubrtniki du pruhodne vulitu puzabil in soje štome punižn in udan u soja usoda, ke jm ja ubčinsk učeti naprej pišeja, nesl u »Mestn dum« in jh tam puložl, kokr se šika za zaveden in napredne meščane. De sa pa naš ubrtniki-meščani res zavedn in napredn, pukazu je tud rodalub gespud Čuden, ke punuja soje prave svitarske »Union« ure u kurist Zidmarku u enem kulendre na prudi.

Ke ne, gespud Čuden: »Lieb Vaterland, magst ruhig sein . . .«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

izkazujejo redne primanjkljaje; Češka in Moravska sta pred finančno krizo. Letošnji državni proračun pa izkazuje potrebščine 2.810.822.657 K., pokritja 2.757.741.383, torej primanjkljaja kron 53.001.274. Potrebščina se je torej od lani zvišala za 404.268.114, pokritje pa le za 353.093.901 krono. Večji del višje potrebščine odpade na državne železnice, za okroglih 70 milijonov se zvišajo izdatki za skupne državne potrebščine in armado, obresti in amortizacija državnih dolgov so letos višji za 67 milijonov, izdatki za pošto in brzjav so poskočili kar za 16.300.000, brambovsko ministrstvo je zvišalo izdatke za 11.400.000, ministrstvo za javna dela potrebuje več 5.200.000 kron itd. Zakaj navajam te podatke? Da naša javnost vidi, kako rastejo razne zahteve in potrebe v gospodarskem, socialnem, kulturnem in političnem oziru. Država daj, poslanci izprosile razne podpore! Državni dohodki pa so v zepih davkovačevlcev. Sedaj pa delajo čudež! Pač slišimo dan na dan v širši javnosti in v parlamentu, da je nujno potrebna varčnost, boljše gospodarstvo. To je res, ker državna uprava je silno draga in troški za armado in mornarico rastejo od leta do leta. Bila je svoj čas že izbrana posebna komisija, ki naj bi uredila in zboljšala državno upravo. Tudi sedanji ministrski predsednik je že opetovan govoril o potrebi take komisije. Potrebna je. Rednih primanjkljajev država ne sme pokrivati z novimi dolgov. Ti znašajo danes, ako odštejemo »ogrski blok« v znesku 1389 milijonov, že 10.780 milijonov, letno obresti 412.900.000 in amortizacija 65.5 milijonov. In če dobimo še dveletno vojaško službo in socialno zavarovanje, poskočili bodo državni izdatki za ogromne vsote. Najneugodnejši so finančni uspehi naših državnih železnic; v državnih železnicah naloženi kapital per 5500 milijonov se obrestuje komaj po 3.3%; letoski proračunjeni državni dodatek znaša okroglo 58 milijonov.

ITALIJANSKA PRAVNA FAKULTETA.

To vprašanje napravlja sedaj vladi in njeni večini največje skrbi. Italijanski poslanci preté, da izstopijo iz vladne večine, ako se takoj ne reši ta zadeva. Brez italijanskih poslancev pa vlada nima več večine v zbornici. Večina nemških poslancev bi glasovala za Trst kot sedež italijanske pravne fakultete; z njo bi glasovali Rusini in socialni demokrat. Poljaki molče in bodo glasovali po želji vlade. Ta pa se odločno upira Trstu. Sicer pa tudi vši italijanski poslanci niso navdušeni za Trst, četudi so navidezno edini. Nemški radikalci pa so sploh proti vsaki nemški visoki šoli. Naše slovensko stališče je znano in neomajljivo. Italijanska pravna fakulteta na čisto italijanskem ozemlju, obenem pa slovenska pravna fakulteta v Ljubljani. Vsi drugi nasveti morajo zadeti ob najboljšem odpor »Slovenskega kluba«, ki ga bodo brez dvoma podpirali češki agrarci in radikalci.

Sinoči se je v proračunskem odseku pričela razprava o italijanski pravni fakulteti. Rusinski poslanec Romančuk je izjavil v imenu svojih tovaršev, da glasujejo za Trst ali Trident, kakor se odločijo Italijani. Dr. Conci naglaša, da je to vprašanje zrelo in se mora takoj rešiti. Italijanski socialni demokrat Pittoni je odločno zahteval, da se v Trstu ustanovi italijanska visoka šola. Ako se to ne zgodi, bodo sklepalo italijansko prebivalstvo, da se tej zahtevi upira krona ali prestolonski predstavnik. Predsednik baron Chiari svari govornika, naj krone ne vlači v razpravo.

Nato je pričel govoriti naš Gostinčar, ki tako spremno in srečno snuje in izraža misli, da ga mnogi najhujši narodni in politični protivniki pazljivo poslušajo in ne morejo prehvaliti. Sinoči je govoril 35 minut. Ker pa je bila že pozna ura in poslanci vsled dolge zbornične seje že utrujeni, je predsednik baron Chiari zaključil sejo s pripono, da v bodoči seji poslanec Gostinčar nadaljuje svoj govor. Ako ga bodo v odseku podpirali češki in ostali trije jugoslovanski poslanci, je mogoče, da se to vprašanje zopet zavleče. Jugoslovanski poslanci morajo pokazati pri tej priliki, da niso metle, marveč možje, s katerimi se ne sme pomati.

JEZIKOVNI ZAKON.

Češki agrarec Bukvaj in italijanski poslanec dr. Bugatto sta izdelala dva načrta zakonov, po katerih naj bi se izpopolnil člen XIX. državnega temeljnega zakona z dne 21. grudna 1867, št. 142, ki govorja o uporabi deželnih jezikov v vseh državnih uradih. Odobravati moremo temeljna načela o jezikovni ravnopravnosti v obeh na-

črtih. Ako pride to vprašanje na dnevni red, poročali bodo obširnejše.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE.

P r a g a. »Češke Slovo« poroča, da izdeluje dr. Kramar, ki z načrtom Bukvaj ni zadovoljen, sam jezikovni zakon za državo. Bukvajev okvirni zakon Mladočehi odklanjajo.

DR. FIEDLER O JEZIKOVNEM VPRAŠANJU.

P r a g a. Dr. Fiedler je na nekem volivnem shodu blizu Prage govoril o jezikovnem vprašanju ter dejal, da morajo sedaj Čehi pozitivno sodelovati, da se to vprašanje reši, če ne se bo rešilo brez njih, kajti v Avstriji so merodajni krogi zdaj tako močni, posebno ko je na Ogrskem zmagal Khuen. Načelo mora biti: Na Češkem mora vsakdo, budi Čeh, budi Nemec, pri vseh uradih dobiti v svojem jeziku pravico. Zal, da češke stranke glede tega niso edine.

LETOSNJE CESARSKE VAJE

se vrše v srednji Galiciji in severni Ogrski. Končane bodo okoli 15. septembra. Cesar bo bival v Szropku. Vaj se udelijo 6., 10., in 11. zbor.

GRŠKO - TURŠKI SPOR.

V Solunu je bil včeraj proglašen bojkot zoper grške ladje. Grški parniki so morali prenehati z izkrcavanjem blaga. Bojkot se tudi v Smyrni izvaja, prav tako v Carigradu. Razburjenje je velikansko.

OGRSKO DEMENTIRANJE.

Grof Khuen pričuje v »Budapesti Hirlapu« v obliki intervjeva odgovor na debato o ogrskih volitvah v avstrijskem državnem zboru. Pravi, da vejejo češke in slovenske poslance z nacionalističnimi agitatorji izvestne vezi, kar da se iz govorov samih razvidi. Čete so skrbele le za red in za to, da se volivcem, ki so odhajali domov, nič zgodilo. (Mažarskim namreč.) Ta odgovor Khuenov vzbuja seveda le splošno veselost v svoji naivni nesramnosti. — V Karansebesu je nek volivec zabodel ondotnega notarja Andreja Krima.

Anglež o volivnem škandalu na Ogrskem.

Volitve v Skalici na Ogrskem.

Na nesramni komunike ogrske vlaže, ki ga je izdala vsled znanem Šramekove interpelacije v avstrijskem državnem zboru in v katerem državno tudi vse v interpelaciji navedena dejstva, oglašil se je v »Reichspost« znani angleški pisatelj R. W. Seton-Watson (Scotus Viator) in pribil slednje dejstva, ki jih je videl na lastne oči.

1. junija popoldne se je v družbi dr. Koliseka pripeljal na Ogrsko v Skalico, kjer so se ravno vrstile volitve. Pred mestom so se morali vstaviti in se legitimirati in še-le po dolgih zaprekah se jih je spustilo v mesto. Mesto je bilo okoli in okoli obdano z dvojnim huzarskim kordonom. »Katolicky Dom«, zbirališče vsega slovaškega življenja, je bil uradno zaprt. Ulice zasedene s huzarji in orožniki. Pred volivnim lokalom so sedeli trije huzarski častniki. Ulice so bile sicer prazne, le 30 do 40 mažarskih agitatorjev je svobodno letalo okrog z voliv. listki za vladnega kandidata. Vse oštarije je vlada dodelila vladni stranki, dasi zakon določa, da se morajo gostilne vsem strankam enakomerno dodeliti. Oštarije so bile vse natlačeno polne vladnih volivcev, vrišč in ciganska godba sta odmevala iz njih. Vstopiti ni bilo mogoče, ker se je postavil pred vrata vladni korteš. Ker se niso hoteli izpostavljati novim šikanam vojaštva, so šli iz mesta skozi neko klet pod mestnim zidom in prišli v slovaški tabor. Ti so imeli le eno majhno krčmo zunaj mesta, kjer radi velikanske množice ni bilo popoldne nič več dobiti za okrepčilo. Med mestnim zidom in kmečkimi hišami je bilo zbranih 4000 Slovakov, med njimi do 1200 žena. Večina je čakala ondi v silni vročini in neznošnem prahu že od 9. ure zjutraj na volitev. Slovaški kandidat, dekan in mestni župnik skalški Okanyik, se je moral nastaniti v neki kmečki izbi, ker stoji župnišče v mestu, kamor je zabranjeval Slovakov vhod dvojnih huzarskih kordonov. Ob pol peti popoldne so orožniki pritrivali iz mesta nad 300 slovaških volivcev, ki so med obema kordonoma nad dve uri čakali na volitev, a so jih končno kar izgnali. Slovaške množice se je nato polastilo nepopisno razburjenje, hrup se je dvigal, ogorčenje je rastlo. Nasproti pa je stalno vojstvo in orožništvo. Položaj je bil silno nevaren, vsak hip bi lahko počila strana ljudskega potapljenja. Dekan in hladnejši vplivni možje so vse pozvani, da ljudstvo pomire, a ni se hotelo posrečiti. Tu so začeli kmetje žene spravljati v ozadje in orožniškemu častniku, ki je tudi miril ljudi, se je

videlo na obrazu, kako resen se mu zdj položaj. Ta častnik se je vedel vzorno nasproti ljudstvu, a njegovo moštvo je bilo nesramno in je zmerjalo slovaške volivce. Ko je nevarnost prikelila do vrhuncu, je dekan Okanyik izjavil, da odstopa od kandidature, kajti proti vladnim odredbam ni pomoči, a krovoplitja pod nobenim pogojem noč. Tako se je sicer nezaslišano vladno nasilje v Skalici nekravno izvršilo, kar pa seveda ni vladna zasluga, nasprotno, vlad je storila vse mogoče, da Slovake izvoste. Tako je češko pehotno vojaštvo, ki mu je ljudstvo rado ugodilo in ki je tudi sam z ljudstvom čutilo, pustila v ozadju, v ospredje pa postavila trd mažarske huzarje, ki ne razumejo besedice slovaški. Da so vsa spredaj na vedenia dejstva sama na sebi nezaslišana provokacija, ni treba še posebej povarjati.

Vse to je Scotus Viator na lastne oči videl in pravi, da je pripravljen vsako besedo pred sodiščem dokazati. Obrnil pa se je tudi na zanesljive ljudi v druge nemažarske kraje za podatke o volitvah, ki jih bo potem z vsemi podrobnostmi očividcev predložil javnosti.

Presvetemu knezoškofu ljubljanskemu za god

čestitala je danes duhovščina ljubljanskega mesta. Mil. stolni prošt J. Sajovic je omenil, da Presvetli v ponedeljek na god sv. Antona Paduanskega posveti novo krasno cerkev v Prečini. To je nekak simbol njegovega delovanja v škofiji: vse prenoviti, vse dvigniti v nadnaravno življenje. Zato Presvetli neutrudno dela, zato neprestano moli, zato trpi, zato se žrtvuje kot vzor svojim duhovnem in svojemu narodu. Govornik želi, naj Bog nakloni Presvetemu tudi v bodoče dovolj moči, da nadaljuje še mnogo let svoje apostolsko delovanje. — Presvetli se zahvali za iskrene čestitke, priporoča se duhovnom in vernemu ljudstvu v molitvah, zahvali se vsej duhovščini, ki ga s toliko požrtvovalnostjo podpira pri njegovem delu ter prosi duhovščini, ljudstvu in sebi milosti, da se vedno krepkeje razvija in utruje v škofiji krščansko mišljenje in življenje.

Dnevne novice.

+ Seja glavnega odbora »Slovenske Straže« bo v sredo 22. t. m. v posvetovalnici K. T. D. v Ljubljani. Začetek dopoldne ob deveti uri, popoldne pa ob 2. uri. Prosimo vse gg. odbornike, da se te seje gotovo udeleže, ker bodo na dnevnu redu velevažne zadeve. Gg. ki so prevzeli referate, naj jih takoj sestavijo ter naj jih pošljejo do 18. t. m. načelstvu »Slovenske Straže« v Ljubljano.

+ Hrvati za »Slovensko Stražo«. Glasilo hrvaške seljaške stranke »Dom« prinaša oklic za »Slovensko Stražo« in naglaša, da uredništvo sprejema darove za »Slovensko Stražo«. »Dom« poziva: »Mi Hrvati, osobito seljaci, imamo i svojih domaćih težkih potreba, to je istina. Ali braća naša Slovenci braneći sebe od Niemca i Talijana — brane i nas Hrvate, pa nam je več zato dužnost, da im pomognemo. No ako držimo na pameti, da su Slovenci naša prva i

+ Velevažni obrtni zborovanji se vršite v Ljubljani 26. in 27. junija. V nedeljo 26. junija bo namreč ustanovni shod dejavnega obrtnega sveta, zdržan z velikim obrtnim shodom za celo deželo. Dnevnih red, ki ga natančneje še pravočasno objavimo, obsega poročila o delovanju dež. obrtnega sveta, o obrtno-pospeševalnem zavodu, o obrtniški organizaciji, o malo-obrtnem kreditu in o vajenškem vprašanju. **V ponedeljek 27. junija pa začne svoje delovanje kuratorij obrtno - pospeševalnega zavoda.** Gg. obrtniki, zasledujte pazno poročila o teh velevažnih zborovanjih in agitirajte že danes za mnogobrojno udeležbo!

+ Italijanska fakulteta. Hofrat Ploj je smatral kot umestno razglašati v »Slov. Narodu«, da je on pisal »Slovenskemu klubu« za skupen posvet v zadevi fakultete, da pa je »Slovenski klub« skupni posvet v tej zadevi odklonil. To je resnica. Gospod hofrat je pa v svoji veliki lojalnosti pozabil povediti, da je »Slovenski klub« na hofratovo pisanje jasno odgovoril, da ne vidi trenutno nobenega razloga za tako posvetovanje, ker se položaj od lanskega soglasnega sklepa vseh jugoslovenskih poslancev ni prav nič izpremenil. »Slovenski klub« je namreč soglasno takoj izprevidel, da hofratovo pisanje ne cika na prav nič drugega, kakor na to, najti lep način, po katerem bi se gospod hofrat izmuznil iz zanj in za njegove osebne ambicije in mahinacije skrajno neprijetnega položaja, da se mora resno bojevati zoper vladno predlogo in zoper narodopolične interese Nemcev in Italijanov. Poslanci »Slovenskega kluba« pa so preresni možje, da bi se v tako resni zadevi spuščali v katerekoli mahinacije, oni so lansko leto rekli svoje mnenje v »Narodni zvezki« in ta jim je soglasno pritrdirila. Pri tem kar so enkrat rekli tudi ostanejo. Zato pa ni treba nobenih posvetovanj, ker je soglasni sklep vseh Jugoslovanov popolnoma jasen za vsakega, ki ima normalne možgane. Znano je, da je »Slovenski klub« lansko poletje sklep južnih Slovanov sam izvršil, med tem ko je hofrat Ploj takoj na cedilu pustil sklep, za katerega je bil poprej sam glasoval in brez sramu zapustil vitalne interese slovenskega naroda. Poslanci »Slovenskega kluba« pa niso stare babe in nimajo navade preobračati dane besede. Kar je bilo lani sklenjeno od vseh Jugoslovanov, to bodo tudi izvršili in so izvrševanje že započeli. Na »Zvezi južnih Slavenov« je, da tudi ona izvrši, kar je bilo soglasno sklenjeno. Da je stališče »Slovenskega kluba« edino pravo, potrjuje sledenje brzojavka hofrata Ploja v včerajnjem »Slovenskem Narodu«. Glasi se: »Klerikalne spletke. Dunaj, 10. junija. (Državni zbor.) Včerajšnja »Slovenčeva« vest o postopanju »Zveze južnih Slovanov«, ki jo je priobčil med telefonskimi in brzojavnimi poročili, je popolnoma neresnična. »Zveza južnih Slovanov« se drži znanega sklepa skupne »Narodne zvezze«, želi pa konkretnejših sklepov glede faktičnega poslovanja. — Dr. Ploj.« — Vzamemo na znanje! Zdaj pa čakamo, na kak način bo gosp. hofrat izvršil to, kar obljubuje brzojavka v hofratovem glavnem glasilu. Da se nahajajo v »Zvezi južnih Slavenov« resni in značajni možje, katerim je to resno, kar je gospod hofrat moral objaviti v zgorajšnji brzojavki, ne dvomimo, a zelo dvomimo, da bo gosp. hofrat to resno izvršil, kar obljubuje brzojavka. Znano nam je žalibog to, da dr. Ploj ne zamudi nobene prilike, hujskati zavratno ob prilikah, ki se mu zde primerne proti soglasnemu sklepu »Narodne zvezze«. Toda dejanja bodo kmalu govorila glasneje, kakor vsak članek in če bi se nepričakovano zgodilo, da bi hofrat Ploj izjemoma enkrat lojalno in pogumno branil slovenske narodne interese, homo mi prvi, ki bomo to z zadovoljstvom zabeležili.

+ Čudovita moč »Slovenčevih brzojavk.« O čudnem postopanju poslancev Ploja v vseučiliški zadevi smo v petek priobčili brzojavko, ki je silovito učinkovala na eni strani na »Narod« in njegovega Ploja, na drugi strani je pa povzročila, da so v »Zvezi južnih Slovanov« sklenili nekaj jasnega, da se bo tudi hofrat težko izmuzati. »Narod« vpije včeraj na eni strani o potrebi »skupne seje« Jugoslovanov, zadaj pa hofrat Ploj že sam z brzojavko pobija to svojo notico, češ, »da se »Zveza južnih Slovanov« drži sklepa skupne »Narodne zvezze«, želi pa konkretnejših sklepov glede faktičnega postopanja. Ce se »Zveza južnih Slavenov« drži znanega sklepa, ki je prav jasen, ni torej treba nobene »skupne seje«, treba je le najodločnejšega skupnega nastopa na merodajnem mestu za slovenske pravice. Hofrat menda med vsemi Jugoslovanji ni tako

zabit, da bi potreboval še »konkretnejših sklepov«, ko ima že na Gostinčarju lep vzgled, kako se je treba moško postaviti na branik za pravice narodove in kako se izvršuje sklep skupne »Narodne zvezze. Sicer pa so hofrati menda tudi v »Zvezi južnih Slavenov« že prižgali luč, kajti včeraj izšla in danes nam došla »Kroatische Korrespond.« poroča: »V včerajšnji seji »Zveze južnih Slovanov« je poročal dvorni svetnik dr. Ploj o svoji zadnji konferenci z ministrskim predsednikom baronom Bienerthom v zadevi italijanske pravne fakultete. V debati, ki je sledila temu poročilu, so govorili vsi navzoči klubovi člani in koncem debate se je sklenilo, da skuša »Zveza južnih Slovanov« preprečiti odobritev vladne predloge glede na ustanovitev italijanske pravne fakultete na Dunaju z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, ako ne spremeni vlada istočasno svojega stališča napram zahtevam Slovencev in Hrvatov po slovenski univerzitvi v Ljubljani in priznanju izpitov na zagrebški univerzi.« — Tu ima gospod hofrat popolnoma »konkretno sklep« svojega lastnega kluba, ki so bili storjeni dan prej, ko jih je v brzojavki »Narod« hofrat — še »pogrešal!« Res čeden mož ta hofrat, ki se ob tako jasnih direktivah hoče še skrivati po brinju! »Narodove« psovke na našo parlamentarno delegacijo pa bodo ovrgla — janja. Ves pametni slovenski svet je že sedaj prepričan, da »Narod« na Plojevo komando radi tega poliva cele golide na naše poslane, ker je »Slovenec« razkril Plojevo spletkarjenje in da zato, ker je Ploj hotel zapustiti slovenske interese, »Narod« sedaj zmerja »klerikalce.« Tako je bilo vedno, kadar so bili liberalci v zadregi in kadar so meštarili proti koristim slovenskega naroda. Sicer pa Ploja zagotavljam, da ni bilo prvikrat, ne zadnjikrat, ko je »Slovenec« pokazal čudovito moč svojih brzojavk.

+ O Ploju. Kadarkoli je dunajska vlada v nasprotju s kako slovensko ali jugoslovensko zadevo, takrat stopi na površje hofrat Ploj, seveda za vladu. Splošno rad poskrbi, da se vsak kurjek, ki ga pobere v vladnem kurniku, naznani širnemu svetu; če mimogrede izpregovori kako besedo s kakim ministrom, brž gre vest o njegovih konferencah po svetu. Ob taki priliki kot je sedaj, ko se gre za laško fakulteto, je seveda hofrat zopet na delu. Njegova taktika je star: ugrediti vladu, speljati vse tako, kakor je vladu všeč, zraven pa krvido v naši javnosti zvreči na druge. Po naših najtočnejših informacijah pa lahko pomirimo Ploja in ves slovenski svet: Topot in odslej nikdar več ne doseže Ploj s svojimi intrigami nobenega uspeha. Poznajo ga vsi in kakor je s svojo, z njegovega osebnega stališča obžalovanja vredno kratkovidnostjo ubil sebe pri svojih volivcih, tako se je tudi onemogočil na Dunaju. Sam si je iztesal raken in si zabiž zreblje vanjo. Kakor mu drag!

+ Tresić-Pavičić proti Ploju. Pretekli četrtek se je vršila na predlog dr. Korošca v državnem zboru debata o ogrskih volitvah. Poslanci Korošec, Šramek, dr. Scheicher, dr. Renner, Daščynski so ožigosali postopanje Khuenove vlade pri teh volitvah, osobito zoper Slovake in Rumune. To so bili moralni škorpijoni, s katerimi so tolkli grofa Khuen-Hedervaryja z njegovo kompanijo vred. Razkrinkala se je cela volivna sleparija, najzanimiveje je pa bilo, ko je vstal tudi član »Zveze južnih Slavenov« poslanec Tresić-Pavičić in je ravno tako kakor drugi govorniki kruto ožigosal postopanje Khuen - Hedervaryjeve vlade pri teh volitvah proti narodnostim. Gnjev nad ogrskimi razmerami je zavladal v celi zbornici, niti eden poslanec se ni našel, ki bi si upal izreči le besedico zagovora, seveda tudi Ploj ne. G. »Obmann« »Zveze južnih Slavenov« se ob tej priliki niti ni upal v zbornico. Ostal je zunaj in čakal menda v nekem prašnem kočtu upravnega sodišča konca te peklenke debate, v kateri je član njegovega lastnega kluba izrekel tako kruto obsodbo ne samo nad grofom Khuen-Hedervaryjem, temveč s tem obenem tudi nad svojim »Obmannom«, kajti ta »Obmann« in hofrat je, kakor znamo, v »N. Fr. Presse« dne 3. junija izrekel svoje zadovoljstvo nad grofom Khuen-Hedervaryjevimi volitvami, a to korajžo ima gospod hofrat samo v »Neue Fr. Pr.«, v nadi, da se to bere na višjem mestu, a v državnem zboru je moral gospod »Obmann« prepustiti besedo poslancu Tresiću-Pavičiću, ki je zavzel ravno napskano stališče od onega svojega »Obmanna«. Tedaj stojimo pred čudnim položajem, da »Zveza južnih Slavenov« v tej zadevi zavzema na dveh različnih mestih dvojno različno stališče: eno v židovski »Neue Freie Presse« po svo-

jem »Obmannu« v prilog Khuen-Hedervaryju in njegovi židovski mažaronski bandi, drugo pa v državnemu zboru s svojim govorniku zoper Khuen-Hedervaryja in njegovo bando.

+ Skupna posvetovanja obeh jugoslovenskih klubov so dunajskemu hofraturu Ploju baje tako pri srcu, da se v »Slov. Narodu« bridko pritožuje, ker baje »Slovenski klub« tega nočje. To je s strani dvornega svetnika Ploja in njegovih ožjih tovarišev naravnost nečuvano, da ne rabimo hujšega izraza, kajti meseci so že minoli, odkar je »Slovenski klub« stavil skrajno kulantne predloge za skupno delovanje vseh jugoslovenskih poslancev, a po glavnem krvidi hofrata Ploja ta zadeva še danes ni rešena. Ploj in njegovi ožji tovariši je absolutno rešiti nočje. Ali ni tedaj samo hinavščina, ako obenem ti gospodje vpijejo po skupnih posvetovanjih?

+ »Odstop od tožbe.« Včerajšnji »Narod« je priobčil naslednjo notico: »Odstop od tožbe. Prejeli smo ta-le sodni sklep: »Pr VIII. 9./10. Postopanje v kazenski stvari dr. Antonia Bonaventura Jegliča, knezoškofa v Ljubljani, proti Rastu Pustolešku, izdajatelju in odgovornemu uredniku »Slovenskega Naroda« v Ljubljani, Knaflova ulica, radi pregreška zoper varnost časti, se vsled izjave zasebnega obtožitelja, da odstopa od obtožbe, ustavi v smislu § 109. in 46. k. pr. r. C. kr. deželnega sodnika v Ljubljani, odd. VIII., dne 6. junija 1910. Grasselli.« — K tej svoji notici je pa »Slovenski Narod« pozabil povedati, zakaj je knezoškof odstopil od obtožbe. Knezoškof je odstopil od obtožbe, ker je moral »Slovenski Narod« javno preklicati svoje laži! »Slovenski Narod« je moral pretekel soboto priobčiti tole izjavo: — »V številki 42. z dne 22. februarja 1910. je priobčil »Slovenski Narod« med dnevnimi vestmi pod zaglavjem »Zakaj molčite, klerikalna gospoda?« članek, po katerem se je upravičeno čutil žaljenega prevzvanih knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, kateremu se je med drugim očitalo, da je na nepošten in zločinski način prišel v posest hranične knjižice in zavarovalne police slaboumne Frančiške Rozman. — Ker smo se uverili sami, da so bile navedbe omenjenega članka popolnoma neosnovane, jih obžalujemo in lojalno preklicujemo. — V Ljubljani, dne 4. maja 1910. — Uredništvo »Slovenskega Naroda.« — »Slovenski Narod« je moral plačati tudi do vinarja vse stroške, ki so narasli iz te pravde! Tako je ta »odstop od tožbe« — silna blamaža za »Slovenski Narod!«

+ Nove reformne zakone pripravlja deželni odbor kranjski. **+ Predavanje v Dravljah,** ki je bilo napovedano v »Domoljubu« za nedeljo, 19. t. m., se vsled shoda strokovne delavske organizacije pri »Čebavu« v Št. Vidu preloži na poznejši čas. Vabijo se pa vse člani in prijatelji dravljanskega in šišenskega izobraževalnega društva za nedeljo, 19. t. m., popoldne na shod pri »Čebavu« v Št. Vidu, kjer bo govoril poslanec dr. Krek.

+ Na Žalostno goro v ponedeljek, 13. t. m., na god sv. Antona Pad. Tega dne se zborejo ondi vse dekliške Marijine družbe vrhnjške dekanije z zastavami. Od rane ure naprej bodo svete maše. Ob petih bo med svete mašo skupno sveto obhajilo z nagovorom. Po zajutreku, za kar bo preškrbljeno, bo ob pol 9. uri slavnostni govor, potem slovesna sveta maša. Pod vodstvom »Slovenske krščansko-sosialne zvezke« se vrši po cerkvenem opravilu na prostem pred cerkvijo zborovanje. Tudi dekleta iz raznih župnih bodo nastopala z govorji in deklamacijami. Razen Marijinih družb ste uljudno vabljeni k tej slovesnosti tudi vse cenjene članice dekanijskih izobraževalnih društev in »Bogomile«. Po kosišu bodo ob 2. uri popoldne v cerkvi pete litanije Matere božje z blagoslovom in zahvalno pesmijo. To bo zopet Vaš dan, krščanska dekleta! Pridite v obilnem številu k svoji Materi na Goro! Na svidenje!

+ Pogreb knezoškofove sestre. Iz Preske se nam piše: Izročili smo ostanke blage sestre knezoškofa ljubljanskega dne 5. junija k večnemu počitku. Pogreb je bil veličasten. Vodili so pogreb sami knezoškof ob asistenci 28 duhovnikov. Bila je zastopana Marijina moška družba iz Ljubljane, Marijina družba fantov in mož iz Preske ter Marijina družba deklet in žena iz Preske, delavske in izobraževalne društvo z lastavo, domači Orli in iz Škofje Loke. Mnogo je bilo ljudi iz Ljubljane ter iz sosednjih far. Sploh se sodi, da Preska še ni videla takega pogreba in ga tudi ne bo kmalu.

+ Kje so moji kmetje? je vprašal cesar večkrat za časa svojega petdnevnega bivanja v Bosni. Ko je videl okoli sebe same uradnike in drugo gospodo,

je dejal: »Tega vsega vidiš dovolj tudi na Dunaju, a jaz hočem videti tudi narod!« Ko mu je začela govoriti hči barona Pittnerja, seveda nemško, se je cesar obrnil in se začudil proti spremstvu: »Torej zopet baronica!« Zato pa je cesar s pravim vžitkom gledal najprej hrvaško, potem pa srbsko kmečko svatbo z vsemi pristnimi običaji, ki se vrše ob taki priliki. Videl je jugoslovansko kolo deklet in mlađenčev, čul je jugoslovanske svatovske pesmi, katerimi ni enakih, razen na Moravskem, Slovaškem in v južni Rusiji. In cesar je bil s tem tako zadovoljen, da je izjavil, da ni še nikdar videl kaj tako krasnega.

+ Katol. izobraževalno in podporno društvo v Mengšu vabi k veselici, ki jo priredi v nedeljo, dne 12. junija t. l. v dvorani »društvenega doma« v Mengšu. Spored: 1. Pozdrav. 2. »Tri sestre«, igra v treh dejanjih. 3. »Tudi oblike naredi človeka«, veseloigra v enem dejanju. — Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži 1. vrste po 1 K, II. vrste po 60 vin., stojišča po 30 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

+ Tržaško ljudskoško vprašanje. Poslanec dr. Rybař je doznal, da se ministerstvo resno bavi s tem vprašanjem. Razun imenovanja še peterih državnih učiteljev na tržaški družbini šoli je nameravana tudi reorganizacija slovenskega pouka na državni ljudski šoli, zlasti pa pomnoženje oddelkov.

+ Borovnica. V nedeljo, dne 12. in 19. t. m. priredi »Bogomila«, ženski odsek k. s. izobraž. društva v Borovnici Sardenkovo igro »Mater dolorosa« v sedmerih dramatskih slikah. Začetek ob 3. uri popoldne. Ker je čisti dobček namenjen za nabavo društvene zavaye, se preplačila hvaležno sprejemajo.

+ Dr. Mecchio. tržaškega stolnega kanonika, je sv. oče Pij X. sprejel v daljši avdijenci. Slo se je za tisti paskvil, ki ga je spisal zoper Mecchio kanonik Buttignoni, znani sotrudnik »Piccola«. Iz zanesljivega vira vemo, da se bo imel gospod Buttignoni zavojno nedopustnega načina svoje kritike zagovarjati, kakor bo moral dajati odgovor tudi za svoje pavšalne obdolžitve, kar mu najbrže ne bo lahko. Če ne bo vedel, kako si pomagati, naj gre vprašat »Edinost«, ki je tako zelo modra...

+ General Varešanin — baron. Deželnega šefia Bosne in Hercegovine, Marijana Varešanina Vareškega je cesar imenoval za barona v znak osebega priznanja. General Varešanin je rodom Hrvat ter je večinoma služboval na jugu.

+ Nemški listi alarmujejo javnost, ker zadnji čas slovenski kandidati za advokaturo pri graškem nadšodišču zahtevajo, da se jih sprašuje v slovenskem jeziku. Nemcem to seveda ne gre v glavo in zato vidijo že v duhu, kako se vsled tega podira država...

+ Osebna vest. Finančni minister je poveril začasno vršenje funkcij namestnika borznega komisarja na dunajski borzi tržaškemu rojaku, gospodu doktorju Vladimirju Pertotu, ministerijalnemu podtajniku.

+ Župnijo Lipi pri Vrbi je dobil č. g. župnik Janez Nagel ♦ Selah.

+ Nadvojvoda Maksimilijan, sin pokojnega nadvojvode Otona in vdove nadvojvodinje Marije Jožefe bo vstopil v vojno mornarico. Za nadvojvodo bo kupili, kakor se čuje, palačo princa Koburškega v Pulju.

+ Nesreča s srpom. Pri Ricmanjih se je vračal s srpom v roki domov 63 let stari kmetovalec Peter Geršak. Nakrat se Geršak izpod takne in pada — na srp, ki se mu je s tako silo zasadil v telo, da je Geršak kmalu nato umrl.

+ Od avtomobila povožen. V bližini Celovca je smrtnonevarno povožil avtomobil podjetnika Karola Eggenbergerja šestletnega dečka Lorenca Močnika. Šofer je dajal znamenja, a deček se je avtom

predlog, naj se v kakem dalmatinskom mestu — Dubrovniku ali Splitu — ustanovi akademija lepih umetnosti za Jugoslovane. Dalje je tudi predlagal, naj se v korist uspešnemu napredovanju lepih umetnosti, sezida v glavnem mestu Dunaju velika zgradba za periodične umetniške razstave vseh umetnikov raznih narodnosti. Ta dva predloga je podpiralo nekoliko članov vseh slovenskih klubov.

Samoumor vajence. Obesil se je v Radečah pri Zidanem mostu 8. junija 18-letni Jožef Bratuša, vajenec v trgovini tukajšnjega nemškutarja Gschella, od koder nihče ne hodi k službi božji. Vzrok je trdo ravnanje z vajencem in pa brezvestno hujskanje od gotovih ljudi.

Ljubljanske novice.

Ij Jutri k proslavi desetletnice podpornega društva za tobačne delavke in delavce! Še enkrat opozarjam somišljenike, naj pohitite k tej pomembni proslavi dopoldne na Šmarno goro, popoldne pa k Cebavu v Št. Vid, da se tako vsi nekoliko oddolžimo našemu značajnemu in poštenemu delavstvu.

Ij Častniška vojna šola št. 3 iz Grada. je dospela s svojim poveljnikiom, generalnim majorjem Ignacijem Trollmannom včeraj v Ljubljano ter bo tu ostala do 14. junija. Zaradi tega bodo danes zvečer igrala na vrtu hotela »Union« (v slučaju slabega vremena v dvorani) vojaška godba pešpolka št. 27. Pristop k koncertu je dovoljen tudi civilnemu občinstvu.

Ij Zanimiva civilna pravda se vrši včeraj in danes pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Popirna tvrdka Leykam Josefthal zahteva od ljubljanskega župana Hribarja in ravnatelja Prosenc 96.881 K 68 vin. Senatu predseduje deželnosodni svetnik dr. Toplak, votanta sta deželnosodna svetnika dr. pl. Schneditz in dr. Travnar, zapisnikar avsk. dr. Zupanc, tvrdko Leykam zastopa dr. Valentschag, pri razpravi sta tudi navzoča dunajski odvetnik dr. Sternlicht, upravni svet. Tausig in neki uradnik, Tausigov adلاتus. Ravnatelja Prosenc zastopa dež. odbornik dr. Pegan, ljubljanskega župana pa ljubljanski podžupan dež. odbornik dr. Ivan Tavčar. Dejanski položaj je sledeč: Hribar in Prosenc sta prodala leta 1905 akcijski družbi Leykam od posestev radeške graščine Magovnik, Jatno in Jagnjenico za 237.685 K 48 vin. V kupni pogodbi stoji, da morajo obsegati gozd 40.000 m³ smrekovega lesa in sicer mora imeti polovica (50 odstotkov) debelost nad 15 cm, ostanek pa od 10 do 14 cm. Družba trdi, da je posekala v štirih letih 23.970.111 m³ lesa, stoji ga še 91.826 m³ in manjka še 24.061.937 m³, za kar se zniža kupnina za 83.674 K 83 vin. (5.25 K za m³). Tožbo proti družbi je pa vložil tudi župan Hribar, ki zahteva, naj družba plača tisto vstopo, ki jo še ni plačala. Po svojih zastopnikih sta naglašala Hribar in Prosenc, da se gre tu za prodajo nepremičnin. Družba je napravila zelo dobro kupčijo, ker je deloma v lesu in v posestvu vrednosti 384.000 K. Leykam družba je merila suh, obeljen les. Niso se vpoštevale dolžine, ki pridejo čez meter, kar je trgovski trik. Merilo se je les površno, nepopolno, da, niti meril se ni, marveč se je le na oko sodilo, koliko množink lesa je družba posekala. Ogenj je bil dvakrat v gozdih. »Ruinione Adriatica« je plačala v enem slučaju 40.000 kron, ko je gorelo drugič, je zahtevala družba Leykam od »Assicurazioni Generali« 20.000 kron, zadovoljila se je pa končno s 600 K. Les bi se moral merititi, ko še stoji in sicer v doprsni višini, ker se je šlo po besedilu pogodbe za smrečino, ne pa za trgovski les, kakor trdi družba. Družba je sekala prvo leto nezrel les. Razpravljalo se je včeraj dopoldne in popoldne. Dr. Valentschagova izvajanja je nazival dr. Tavčar za »nečuvana« in »unverschämt«, ker se je zaletel v zastopnika tožencev. Juristi trde, da bo trajalo še dve leti, predno bo tožba končno odločena. Razprava Leykam-Hribar-Proscen se je danes nadaljevala. Dr. Tavčar je zelo ostro zavračal včerajšen dr. Valentschagov napad na nasprotni stranki, izjavil, da zastopnikov insulti ne morejo doseči. Stvarno izjavila, da se ni vračunal ves les, ker se smreka prežaga in se konci niso vračunali. Dr. Valentschag je izjavil, da ni misil v svojih izvajanjih zastopnikov, marveč le nasprotni stran-

ki. Kratko je še dr. Tavčar utemeljil Hribarjevo tožbo, ki zahteva od družbe, naj mu plača 37.685 K 48 vin. Predno so se podali sodniki v posvetovalnico, da sklepajo o predlogih, ki sta jih stavili stranki, je še predsednik deželnosodni svetnik dr. Toplak nagonjavjal stranki, naj se pogajata, ker izid nikakor ni gotov, in če se prične dokazovanje, bodo nastali ogromni stroški. Dr. Tavčar nima nič proti eventuelni poravnavi, tudi Taussig ne, ki pa ne stavi nobenih prepozicij. Po senatovem posvetovanju naznani senatov predsednik deželnosodni svetnik dr. Toplak, da se bodo sodniki morali posvetovati več ur, morebiti tudi dneve in da se zato razprava nadaljuje dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne.

Ij Na čast udeležencem glavne skupščine »Društva za prisilno vzgojo in oskrbo« priredi občinski svet ljubljanski v ponedeljek ob 7 uri zvečer skupno večerjo v hotelu »Tivoli«.

Ij Ostra kazen. Pred tukajšnjim deželnim kazenskim sodiščem se je moral včeraj zagovarjal J. M., knjigovodja »Mlekarske zvezde« v Ljubljani, zaradi hudodelstva poneverjenja in goljufije. Obdolženec je v nenavzočnosti tamoznjega blagajničarja dostikrat prevzel vplačila, katere je deloma vknjizil, ostanek pa vtaknil v žep in zase porabil. Tako je prevzel meseca septembra od Ivana Kende 374 K, od Jožeta Krisperja pa 616 K 30 vin. Obdolženec si je znal pa še na drug način preskrbeti denarja. Vzel je v pisarni uradno štampljo, prišel večkrat v Kendovo restavracijo pod pretvezo, da je sedanji načelnik zvezde zelo strog in da prosi za poravnanje računov. Ker se mu je verjelo, mu je Kenda izplačal, nakar je na računih potrdil prejemke v skupnem znesku 814 K. Na isti način je manipuliral tudi pri Adolfu Švara, ki mu je izročil 263 K 30 v. Prejem teh zneskov je obdolženec potrdil z lastnoročnim podpisom. Zagovarjal se je, da so ga le neugodne gmočne razmere privede do tega, kajti imel je 160 K mesečne plače, od tega mu je bilo odtegnjeno 46 K, eksekutivnim potom pa mesečno 20 K. Pritiskali so na njega obrtniki in drugi dolžniki, žena pa, ki je šivila, je obolela in ni mogla ničesar zasluziti. Zagovarjal se je, da je imel resno voljo vse povrniti, kajti vse tiste vsote, ki si jih je prisvojil, je zaznamoval v knjigah z drobnimi pičicami, upal je tudi na remuneracijo, nekaj pa bi mu bil posodil svak. Ker je žena ozdravela, bi mu bilo možno poravnati tudi z njenimi prislužki škodo. Sodni dvor je po daljšem posvetovanju obsodil obdolženca na sedem mesecev težke ječe. Obdolženec je prosil, da bi se ga spustilo na proste noge, kar se mu je dovolilo sporazumno z državnim pravnikom dr. Neubergerjem proti oblibi, da ne bo pobegnil. Na občinstvo je ta odredba napravila ugoden vtip.

Ij Kje je terorizem? Pri svojih izbruhih na »Ljubljano« je »Slovenski Narod« zadnji čas mnogo sanjaril o »terorizmu«. Odgovarjal nismo, ker so se pcvji »Ljubljane« »Narodovim« izmišljotinam smeiali in prav dobro spoznali vir in namen teh napadov. »Narod« naj bo o terorizmu lepo tiho, ker je znano, da naš pristaš na magistratu ne dobi službe, dočim n. pr. njegovi pristaši pri dejelnom odboru celo avanzaajo in se v službi naših zavodov trpljidi, ki so naši odločni nasprotviki, in se jim dā svobodo, dočim n. pr. župan Hribar uradnikom banke »Slavije« niti dovolil, da bi vstopili v stanovsko organizacijo. Ce se bo kedaj pri nas nekoliko posnemalo liberalno taktilko pri službah, bi nam tega nihče ne mogel zameriti in bi bilo morda to celo zdravo. Kako terorizem v resnici cvete le pri magistratni stranki, so pa najboljši dokaz najnovejši dogodki. Bratski pevski društvi »Ljubljanski Zvon« in »Slavec« nameravata vsako posebej napraviti izlet v Belgrad. »Zvon«, da bi priredil deloma v svojo korist koncert v Belgradu, »Slavec«, da se udeleži nekaj dni prej slavnosti nekega belgrajskoga pevskega društva. Po mestu se govorji, da je župan poklical predse magistratna uslužbenca predsednika »Slavca«, Dražila in pevovodjo Lajovicu ter jima zabičil, naj »Slavec« ne gre v Belgrad, naj na to vplivata, sploh pa jima — dopusta ne dā. »Slavec« bo menda kljub temu napravil izlet v Belgrad, »Narod« pa sedaj lahko piše povest o resničnem terorizmu.

Ij O zdravju župana Hribarja se nam poroča, da se je gosp. dr. Demšar obrnil na dr. Holzknechta, ki je z Rönt-

genovimi žarki trikrat preiskal gospoda župana. Dr. Holzknecht je sedaj izjavil, da je mogoče, da se je zmotil s svojo diagnozo.

Ij Občinski svet bo imel redno sejo v torek, dne 14. junija 1910, ob 6. uri popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so poročila: o odobritvi volitve odbora »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva za upravno leto 1910.; o dopisu »Kranjske hranilnice« glede odpovedi prostorov, ki jih ima v najem umetno obrina strokovna šola v hiši št. 2 na Sv. Jakoba trgu; o ponudbi Adolfa Reicha in Franca Schustra za odkup sveta Suknjarske steze, ki se ima opustiti; o ponudbi Adele Weiseitlove za odkup stavbišča št. 11, parcele št. 99/1 kat. občine Gradišče; o prošnji pevskega društva »Ljubljanski Zvon« za izredno podporo povodom društvenega izleta v Belgrad (Ne bo nič! Ni treba sklepati; če pa sklenete, sledi takoj pritožba. Ur.); o prošnji posetnikov v Štepanji vasi, Gorenji in Spodnji Hrušici, Bizoviku, Hradeckega vasi in na Poljanski cesti glede ureditve ceste skozi Hradeckega vas ter na pravo brvi preko Gruberjevega kanala v bližini poljanskega mostu in več drugih točk, v tajni seji pa o raznih službah.

Ij Pogrešajo od dne 5. t. m. dijaka III. gimnazialskega razreda v Rudolfovem, 14-letnega Karola Vriska, rjavih las, obrvi in oči ter okroglih lic.

Ij Ponesrečenec, ki ga je ubil vlak pri Medvodah, je kmet Janez Gubanec iz Vodic.

Ij Gradaščo padel. Včeraj je padel v Cerkveni ulici v Gradaščo dveletni Viktor Habrovšek. Ker je bila voda do enega metra globoka, se je dečko že potapljal. Vdova Helena Valušnika, ki je videla dogodek, je skočila v vodo in rešila otroka gotove smrti.

Telefonska in brzjavna poročila.

LAŠKO VSEUČILJSKO VPRAŠANJE. BIENERTH GROZI Z DEMISIJO.

Dunaj, 11. junija. Situacija se čedalje poostruje. V središču položaja je vprašanje laške fakultete. Bienerth je zagrozil z demisijo, ako njegova večina ne reši tega vprašanja v zadovoljnost in v sporazumu z Lahom. Včeraj se je v konferenci Lahov z Bienerthom pojavi bil projekt, naj se laška fakulteta ustanovi na Dunaju provizorično za 3 leta. Temu so se baje krščanski socialisti pridružili, nemški nacionalci pa se tudi temu upirajo. Danes so se Lahom zopet posvetovali z Bienerthom in Stürghkom, toda konference niso imeli nobenega uspeha. Ko so nekateri Lahom predlagali, naj se fakulteta provizorično ustanovi v Inomostu, je Bienerth izjavil, da vlada vstraja brezpogojno na Dunaju. (Vlada pa tudi vsak dan menja svoja stališča!) Lahom so izjavili, da, ako do torka ob 10. dopoldne, ko se bo prešlo v specialno debato glede proračuna, ne pojasni od strani vlade in večine položaj, takoj glasujejo zoper budget. Stürgh je baje zapretil večini, da se bo laška fakulteta napravila s št. 14, toda nobeden se te grožnje nič ne bojni, ker ni resna. Na vsak način bo položaj v torek jasen. Slovenska Unija bo med vlado večinoma hladno gleda. Češki poslanci so se v včerajšnji seji lojalno domenili s Slovenci in izjavili, da glede laške fakultete ne bodo ničesar ukrenili brez in zoper Slovence, ki so v tem vprašanju najbolj interesirani.

NEČUVENA IZJAVA BARONA BIENERTHA.

Baron Bienerth hoče obstrukcijo »Slovenskega kluba« ubiti z laškim kraljestvom.

Dunaj, 11. junija. Baron Bienerth je danes nasproti predsedstvu Poljskega kola izjavil, da računa tudi s slučajem, ako bi Lahom glasovali zoper proračun. **Kar se laške fakultete tiče, je baron Bienerth dejal, da bodo morale delovne stranke kaj ukreniti zoper obstrukcijo Slovenskega kluba, zakaj oviranje ali celo onemogočenje laške fakultete predloge bi za laško kraljestvo napravilo jako neugoden vtip. Baron Bienerth je prvi avstrijski državnik, ki je izjavil, da bi mogla rešitev ali nerešitev kakega notranjepolitičnega vprašanja napraviti neugoden vtip v tuji državi in ki hoče s takim argumentom delovati zoper obstrukcijo kakke parlamentarne stranke.** Sploh še noben državnik na celiem svetu ni nikoli kaj takega storil! Na drugi strani

pa baron Bienerth parlamentu prevedeje osvetliti ogrske razmere, češ, da je to vmešavanje v drugo državo! Ta izjava Bienertha je silno ogorčila vse kroge in pripravlja se akcija, da se ga v parlamentu pokliče na odgovor. Ako se je Bienerth res tako izrazil, je postal nemogoč.

ZBORNIKA.

Dunaj, 11. junija. V današnji seji se je nadaljevala generalna debata glede proračuna. Zbornica se za razpravo nič ne zanima, govorniki nimajo niti 5 poslušalcev. Ob 2. uri se je seja zaključila.

ALI SE BLIŽAMO TURŠKO-GRŠKI VOJSKI?

Atene, 11. junija. Tu se je včeraj vršilo v vojnem ministrstvu vojno posvetovanje, katerega so se udeležili tudi vsi divizijski generali. Bojkot zoper grške ladje se v turških pristaniščih neizprosno izvaja, dogajajo se tudi napadi in izzivanja, ki jih turške oblasti mirno trpe. Položaj je tako opazen.

OTROVANE HOSTIJE.

Ženeva, 11. junija. Rebenvelierski župnik je bil pri maši zastrupljen s hostijo ter je njegov položaj smrtno nevaren. Tudi druge hostije so bile otrovane. Ne ve se, kdo je izvršil ta zlonamenska.

Proti zaprtju Jeter — bolezni oseb, ki mnogo jedo in se premalo gibljejo — predpisujejo prve medicinske kapacitete vsakodnevno 1 kozarec Franc Jožef-ove grenčice, zavžite na tešče v nekaj stanjih, in nato daljši izprehod. Vsled večjega gibanja čreves, katero provzroča Franc Jožef-ova grenčica, se v spodnjem delu telesa izpodbudi cirkulacija krvi, radi česar kmalu izginejo neprijetni pojavi in bolnik češče čuti kot ozdravitev težke bolezni. — Od zdravniškega razsodišča ogrske razstave povodom tisočletnice je bila izmed vseh enakovrstnih domačih rudninskih voda odlikovana edino le Franc Jožef-ova grenčica z veliko milenijsko kolajno.

Fasadne barve Karola Kronsteinerja na Dunaju III., Hauptstraße št. 120, so dobro preizkušene. Cenik se pošlje zastonji in poštne prosto. Glavna zalogalna v Ljubljani: Brata Eberl.

Opozorjamo na oglas Deering kosilne stroje, ki se dobre po zmerni ceni v veletrgovini z železnino Fr. Stupica, Ljubljana.

1910 Avtomobili 1910 Laurin & Klement

niso najcenejši v prodaji, pač pa so najcenejši v uporabi; cenejši so nego vprežni vozovi. ☺☺☺☺

Zahajevanje nove 1910 cenike.

LAURIN & KLEMENT

Tovarna: Mladá Boleslav.
Zastopstvo: Nikodem & Wetzka,
1681 Gradel, Kaiserfeldergasse 15.

Kondorfer se kot naravna hamiznavoda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težko organrega dihanja in zoper bolesti želoda in mehura najbolje priporoča.

V Ameriko in Kanado
zložna, cena in varna vožnja s Cunard Line

H 544 52 Bližnji odhod:

Iz Trsta, domačega pristanišča: Pannonia, 21. junija, Ultonia, 5. julija Carpathia, 26. julija, 1910.

Iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 18./6., 9./7., 6./8., 27./8., 17./9., 8./10., 5./11., 17./12. 1910. Mauretania, 2./7., 31./7., 21./8., 10./9., 1./10., 29./11., 19./11., 10./12., 1910.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25, bl. cerkev Srca Jezusovega. Cena vo

Vabilo

redni občni zbor

Kmetijskega društva v Leskovici
registrovane zadruge z omejeno zavezo
ki se bo vršil

dne 26. junija ob 3. popoldne
v hiši št. 7.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo razsodišča.
4. Pregled in potrditev računov za leto 1909.
5. Volitev načelstva, nadzorstva in razsodišča.
6. Poročilo o zadnji reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Mizarskega učenca

krepkega in poštenega sprejme
tako Alojzij Trink, mizarski
mojster, Ljubljana Linhartova ulica 8.
1658

Prostovoljno se proda 1628

posestvo

obsegajoče okrog 30 oralov njiv, travnikov,
gozdja in lep sadni vrt. Redi se lahko 8 glav
živine. Več pove Jožef Mohor Tolsti vrh
3, p. Vače pri Litiji.

Gospodarsko in konsumno društvo

Korte-P. Portorose, Istra

se priporoča p. n. gostilničarjem, zasebnikom
in zadrugam, da se obrnejo v slučaju potrebe
vina do istega. Razpolaga z več kot
1000 hl pristnega pridelka svojih članov, najboljše kakovosti in to: bela,
svetlo in temno rdeča vina. Na zahtevo se
poslje vzorce. Zaloge vina imamo odsej v Ljubljani na Martinovi cesti 32 kdor si ga želi naročiti, naj se obrne do sluge Ivana Mejaka pri Aloj. Poljsaku. Cene: belo, rumeno K 34, črno refoško K 32 na mestu v Ljubljani. Denar je vposlati naprej, sicer se vino poslje po povzetju. Kdor naroči, ostane na stalnem odjemalcu.

1695 1-1 Načelstvo.

Dober zalsužek za krošnjarje, direktor na bavni vir.

Prima izgotovljeno, zajamčeno s sukanco Šivano

cajgaste hlače st. I., II., III., IV.,
dolgovost v cm 105, 110, 115, 120,

cena komadu K 2-35, 2-45, 2-55, 2-65.

Enake iz močnega duchester Fustija
st. I., II., III., IV.,

dolgovost v cm 105, 110, 115, 120,

cena komadu K 2-85, 2-95, 3-20, 3-40,

Dalje najugodnejši nakup

III/a 40 m ostank, oksforda, flanelite itd. K 15-40

III/a 40 m > > cifra > > 16-

II/a 40 m > > platna > > 17-20

I/a 40 m > > platna, kanevasta itd. 18-50

1 tucat robcev z atlas robom . . . K 130

1 komad 45/100 cm brisač . . . > 034

1 > brisač za steklen. . . > 020

1 > 150/200 cm rjuh 1/a platno . . . > 260

1 > > > > > polplatno . . . > 230

28 m 4/4 kreos-platno z dodatkom 3 robcev,

3 brisače in 3 kuhinjske brisače le K 18-.

Trgovci pri večjih in stalnih naročilih rabat. Najugodnejša prilika, že poskuša nepravi stalnega odjemalca.

M. Brick prva herm. razpoljaljnica tkanin Hermanměte, (Češko)

Kontoristinja

zmožna slov. in nem. jezika, z dobrimi izprizvani, veča tudi stenografije in strojepisja želi premeniti službo. Cenjene ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo »Slovenca«.

1649 3-1

Vino na prodaj

v kleteh slovenskih kmetov na morski obali Izola, Piran, leži na solnčnem bregu. Za pristnost jamči »Kmečka gospodarska zadruga« v Medoših, pošta Piran, Istra. Vina so: refoško črni, cena 26 do 28 K 100 l, vina, belo, rumeno, cena 30 do 32 K 100 l, postavljeni na postajo Portorose. Kdor kupi, 5 hekt. belega vina cena 28 K ali 5 hekt. črnega vina, cena 24 K, naj poslje svoje sede na postajo. 1 3348

Varstvena znamka

Köhlerjeva cementna strešna opeka ◆◆◆

z zarezo in brez zarezo

1611 8 1

je trpežnejša in cenejša kot vsaka druga opeka. — V zalogi
jo ima v poljubnih množinah izdelovatelj:**IVAN JELAČIN, Ljubljana.**

Zahtevajte cenik!

Ravnotam vedno velika zaloge Portland-cementa.

Restavracija „Grand hotel UNION“.

Naznanilo.

Ravnokar je došlo (1 voz) izborna

monakovsko črno pivo

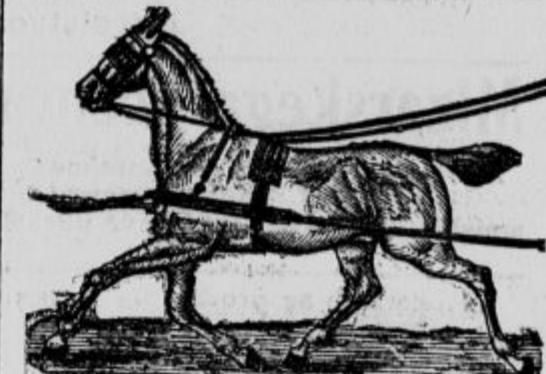
ter se slavn. občinstvu najtopleje priporoča.
Na mnogobrojni obisk vabi velespoštovanjem**I. BRAČIČ**

ravnatelj hotela „Union“.

1675

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela

St. Ulrich, Gröden, Tirolskose najtopleje priporoča
za vsa cerkvena dela.
Velikanska zaloge svetih
razpel. — Novi zanimivi
slovenski ceniki zastonj
in franko. — Postrežba
solidna in hitra. 1818 26-1

JOSIP STUPICA

Jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene
kočje, druge vozove in najrazličnejšo vprežno
opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi
vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebštine
kakor tudi že obrabljenje vozove in konjske
oprave.

52-1

Modni salon za damske klobuke
F. Magdić, Ljubljana
priporoča svojo bogato zalogo modernih in okusnih
slamnikov po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih
cenah. Naročila z dežele izvršujem z obratno pošto.

1491

Ceniki s koledarjem za-
stonj in poštne proste.

!POZOR!

Kdo želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne
in natančne, dobe se pri
Fr. Cudnina
urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zastopnik švi-
garskih tovarn „Union“ v
Bielu in Genovi.Uhani, prstani, brillanti. (1)
Svetovnoznameno najfinje blago po najnižjih cenah.

Pruda se v Karlovcu, radi
smrti v obitelji 25 let obsto-
ječa, vrlo idoča

velika špecerijska trgovina

z velikim letnim prometom
en gros in en detail, z vsemi
špecerijskimi predmeti.Poznana je ne samo v mestu,
nego v celi okolici.Trgovina se nahaja v lastni hiši
z vrlo prikladnim, moderno urejenim
velikim skladiščem in ostalimi pro-
stori v hiši.Pobližje informacije daje uprava
tega lista.

1585 5-1

Rabite za streho Vaših hiš

2923 24-1

ETERNIT

ŠKRIL,

ETERNIT TOVARNA LJUDEVITA HATSCHEK LINZ VOCKLA BRUDER DUNAJ BUDAPESTA NYERGES UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.

Vprašanja na založniku Teodora Korna, krovci in klepar-
skega mojstra v Ljubljani, ker se izdelujejo stropovoli, kle-
parški in krovski dela iz različnega blaga.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

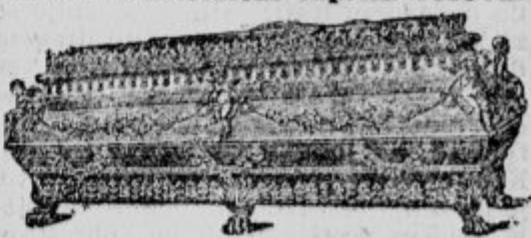

Prireja pogrebe od najpriprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogu vseh potrebitin za mrlje, kakor: kovinsaste in lepo okrasene lesene krste, čevije, vence, umetne cvetlice. Najnižje cene.

Za slučaj potrebe se vladivo priporočajo

51 52 1

Turk in brata Rojina.

Družbe
sv. Cirila in Metoda
za Istro

Izvrstno sredstvo proti vsakemu
kataru in kašlu

Prsni bonboni

Zavitek 20 vinarjev. — Dobi se povsod.
Glavna zalogu: Pavel Baar, Varaždin na Hrvaškem.

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje
specijalist **Maks Tušek** stavni in umetni
v tej stroki steklar, Sv. Petra
nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medijatova hiša) :

priporoča svojo bogato
zalogu hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce,
žimnice na peresih, podobe, ogledala, otroče vozičke itd. ::

Naročila se točno izvršujejo. ::
Cenik s podobami zastonj in franko. 1539 1

Najcenejsa zalogu. ::
Cene brez konkurence.

Slasčičarna P. KIRBISCH

Ljubljana, Kongresni trg št. 8
priporoča izvrstni, vsak dan sveži

sladoled in
ledeno kavo.

Linec 1909: zlata kolajna, najvišja odlika.

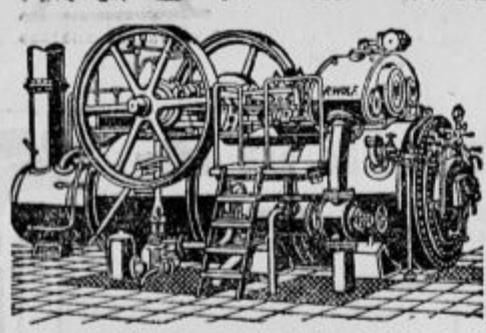
R. WOLF MAGDEBURG-RUCKAU

Podružnica Dunaj
Dunaj III., Am Heumarkt Nr. 21.

Premikalni in stalni patentovani

LOKOMOBILI
na nasičen par in vroči par
od 10 — 800 konjskih sil.

Gospodarski, trpežni in zanesljivi obratni
stroji za vse industrije in poljedelske obrate.

Dosedaj izdelanih nad 650.000 P. S.

IZPELJAVA
vsih poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

**C. KR. PRIV. MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
MERCUR**

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz a. N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravsko
Zámrsk, Mödling, Novi Jičín, Písek, Liberec, Dunajsko Novemesto, Česká Třebová.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, sreči i. t. d., i. t. d.

Zavarovanje proti izgubi pri izrabljanih sreči in vredna papirjev

Prospekti in cenike premij zasloaj in franko.

PODRUŽNICA ŽIVNSTENSKE BANKE

v TRSTU

Menjalnica:

Via S. Nicolo 30

Telefon št. 2157

Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle
obrestuje vloge na vložne knjižice po 4%
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednosne papirje, devize in valute. Daje pred-
ujme na vrednosne papirje in blago. Dovoljuje stavbne in carinske kredite. Daje promese za vsa žrebanja. Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tuzemskih in inozemskih trgov.

Sprejemata borzna naročila

ter se rada vdeležuje s svojim kapitalom na dobrih in naprednijočih
industrijskih podjetjih.

Brzojavni naslov: Živnostenska Trst.

Naravna zdravilna grenka voda „Sternhof“

učinkuje vsled svoje velike množine zdravilne soli že pri majhni vporabi 1/8 do
1/4 litra kot odvajalno sredstvo, in je preizkušena kot najizbornejše učinkujoče

Glavna zalogu za Kranjsko :

A. Šarabon, Ljubljana.

zdravilno sredstvo ::

pri slabih prebavah, kroničnem kalenu
čreves, motenju jeter, bolečinah v
haemoroidah, debelosti, nevralgiji
in pri ženskih boleznih. 1392 13—1

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

91 se priporoča prečastiti duhovčini za

26 1

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje eale ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah
pluvijale, obhajilne burze, štole in vse za službo božjo
potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi
naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje
tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno
cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo
dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja tr-
pežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje
starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

Proizvajanje spirituoz

kot prosta obrt, kakor tudi

izdelovanje brezalkoholnih osvežujočih pižac

jako donosno in sposobno za razširjenje, lahko vpelje v vsakem kraju renomirana
tvornica. S proizvajanjem in razpečavanjem se lahko prične takoj. Jamči se za
izdelke prve vrste in brezhibno proizvajanje vseh pižac, tudi specialitet brez kon-
kurence. Izurjen strokovnjak se pošlje v svrhu informacij in za proizvajanje brez-
plačno. Ozira se samo na resne ponudbe. — Ponudbe pod šifro „Spirituozen
1465 83857“ na anončno ekspedicijo M. Dukes Nachi, Dunaj I. t. 10—1

Denar postane dražil.

Navadni zemljani, ki niso kapitalisti, se v obče malo brigajo za razmere na denarnem trgu; niti ne zmenijo se za borzna poročila o cenem ali dragem denarju. In vendar je to danes za ves svet važno vprašanje, saj ves svet živi od kredita in dela dolgove: države, dežele, občine, industrije, trgovci itd. itd. Komur je pa potrebno delati dolgove, je pa zanj velevažno, da denar čim lažje dobi in proti čim nižjim obrestim. Lahko in ceno kupiti je pa mogoče le tedaj, kadar je blaga v izobilju na razpolago, kar velja v polni meri tudi z ozirom na denar. In tu se nam za bližnjo bodočnost ne obeča nič dobrega.

Povpraševanje po denarju je silno naraslo; države neizmerno zvišujejo svoje izdatke za vojaške, železniške in druge svrhe, dežele, velika in manjša mesta ter občine rabijo ogromne svote za razne investicije, enako je z industrijo in ostalim gospodarstvom. Dunaj, Praga, Budimpešta in druga mesta monarhije imajo denarne bolečine in čakajo le ugodne prilike, da vzemo posojila. Nič drugače ni v inozemstvu. Evropski kapitalisti torej niso v zadregi, kam z denarjem in narekujejo pogope po svoji volji. Toda, ko bi imeli zalačati samo Evropo, bi se še morda dalo shajati z njimi, a sedaj je začela v Evropo po denar hoditi tudi Amerika, kar seveda ne ostane brez vpliva na denarni trg. Ko so svoj čas Japonci dobili svoje posojilo v New Yorku, so se Američani grozovito napihovali, češ, sedaj smo mi gospodje na svetovnem denarnem trgu, Pariz in London ne pomenjata nič več. Toda le prekmalo so bili v denarnem oziru pod kapom in radi ali neradi so morali prosiči denarja v Evropi. Šele nedavno so dobili iz Londona nekaj stotin milijonov na posodo in v kratkem bodo prosili še za več, ker rabijo za železnice.

To je vzrok, da so razmere na evropskem denarnem trgu tako napete. V Londonu je položaj tako napet in vlada 4odstotna obrestna mera, kar je v sedanjem letnem času nekaj nena-vadnega; nemška državna banka se mora pripraviti, da zajezi odtok denarja v London in na Dunaju je čas razpoložljivega denarja že minil. Navadno je ob tem letnem času denar poceni in tekoč; velike denarne kupčije so sklenjene in denarni svet gre v kopališča, da se osveži in okrepi za novo »delo« po zimi. Še-le po žetvi je denar zopet dražji. Letos ni tako, denar je drag, a kaj pa še-le pride? Letos se nam obeča izvrstna pšenična letina; samo Ogrska ima po računih statistikov pridelata 20 milijonov metrskih stotov več pšenice nego lani, kar pomenja 400 milijonov K — znižanje pšeničnih cen že uračunano. Skupaj bo Ogrska pridelala 53 milijonov met. stotov pšenice, kar znaša 1000 milj. kron. Dobra letina sploh pomenja za Avstro - Ogrsko vrednost 6 milijard. Iz tega se vidi, kako ogromen kapital bo v jeseni vezan v kupčiji s poljskimi pridelki, kakor tudi, kako velikega pomena je poljedelstvo v Avstro - Ogrski.

Amerika pa s svojimi velikimi zahtevami, kakor že rečeno še bolj postruje položaj na evropskem denarnem trgu, tako da isti v jeseni ne bo mogel zadostiti vsem zahtevam kontinenta. Boriti se bomo morali s pomanjanjem denarja in visoko obrestno merom; 7 odstotkov v Berolini in pet odstotkov v Londonu je gotovo pričakovati. Evropski denarni mogotci pa pri tem ne gledajo daleč pred nosom, kajti s svojim kapitalom pomagajo Američanom gospodarsko zopet na noge in čez nekaj let se bo Amerika smejava Evropi in jo gospodarsko tiranizirala. Tedaj bodo denarni baroni čutili posledice sedanega njihovega pohlepa po dobičku, ki ga morajo pred vsem plačati Evropeji.

Spominjajte se pri vseh pridivah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Zakaj ravnote s svojim želodcem tako neskrbo

kot da ne bi bil raven tako važen, kakor drugi organi. In vendar ako želodec ne prebavlja, zaspri delavnica zmožnost celega telesa.

Preizkušeno iz izbranih najboljših ni uspešni zdravilni zeli skrbno napravljeno, tek zbujujejoce in prebavljanje pospešujejočo in laskivo odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledje neizmernosti, slabe dlete, prehljenja, zoprnega zaprijetja, itd. pr. gorečico, naprenjanje, nezmerne tvorilive kistin ter krča je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragner v Pragi.

S VARILOI Vsi dell' emballage
Imejo postavno
deponovan varst. znakmo

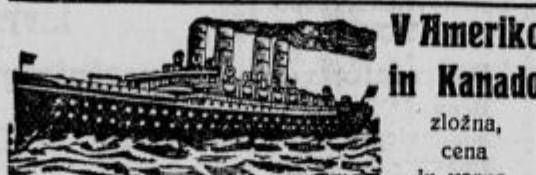
GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. čvor, dobavitelja,
„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.

Pe pošti se razstavlja vsak dan.

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti napravi vpošilj. K 150 se posilje manj steklenici, za K 280 veliki steklenici, za K 470 2 veliki steklenici za K 8—4 veliki steklenici, za K 22—14 vel. steklenic poštnine prosti na vse postaje avstro-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarne Avstro-Ogr.

V Ameriko in Kanado

zložna, cena in varna

vožnja s Cunard Line

H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Carpathia, 7. junija, Pannonia, 21. junija, Ultonia, 5. julija 1910.

iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 18. junija 1910, Mauretania, 11. junija 1910.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odilasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razr. K 180—za odraslo osebo všeči davek in K 100—za otroka pod deset let všeči davek.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primesanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjam na

MATTONIJEV

GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladilno in oživajoče, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.)

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, Želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovič varhi Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 14462-19

 1441

Koncerti =
slov. filharmonije
vsaki dan
v hotelu »Tivoli«.
Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2.10.
uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv.
Vstop vedno prost.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2.10.
uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv.

Vstop vedno prost.

Pozor! Pozor!

Najboljši in najcenejši dobavni vir za nove

1355 1

hrastove sode

vseh vrst in velikosti je prva hrvaška tovarna za sode v Novski, katera ima svoje lastne hrastove gozde. Edino za stopstvo in zaloga za Kranjsko, Korosko in Štajersko pri tvrdki

M. Rosner & Co.
v Ljubljani poleg pivovarne Union, prej Kosler.

Ceniki na razpolago!

R. Worm-Kolar
Ljubljana, Mestni trg št. 9

Zaloga le prima koles od K 120— višje in potrebsčin

Auto Pneu Michelin. Mehan. delavnica za popravila in ponikljevalnica.

Najnižje cene, točna, solidna postrežba.

Gumijevo blago: povoč. barhent, kopalne čepice, cevi za pretakanje vina, piva in vode, 1610 vse sveže, brezhibna kakovost. 3-1

Samostojnega kontorista
1600 in enega 3-1
trgov. pomočnika
sprejmetako A. Domicelj, Rak, trgov. z mešanim blagom.

Odmovi o cesarjevem obisku v Bosni.

»Agramer Tagblatt« prinaša daljši dopis iz Sarajeva, iz katerega jasno izhaja, da so nosile vse priprave in vse odredbe vlade o prilikli cesarjevem obisku proti hrvaški in protijudski značaj. Zvonec so ob tej prilikli nosile stranke, ki so šele pred letom dni stale v najhujšem nasprotju z monarhijo (Srbi in Mohamedanci) ter se topile samega patriotizma — mažarsko pobaranega seveda. Pošteni, značajni Hrvati so bili potisnjeni ob steno, dobili so ključavnico na usta. Hrvatska deputacija si je za govornika izbrala dr. Mandića, ki tudi pri tej resni, velepomembni priložnosti ni znal zatajiti svojega mažaroljubnega lakajskega srca. Deputacija mu je naložila, da ogovori vladarja kot »hrvaškega kralja« ter omeni tudi trializem. Toda gladki odvetniški lisjak vodil je od kod danes v Bosni veter veje, pa je spustil brezpomembno vodenov govoranco, ki ni niti od daleč merila na hrvaške želje, kamoli da bi jih imenoma navedla. To najnovejše »junaštvo« dr. Mandića izkušajo njezini pristaši pokriti z naglašanjem čisto druge stvari: kako je namreč cesar hvalil frančiškane in zapostavil Stadlerja. Ker je to stvar tako prinesel najprej poluradni list, je jasno od kod izhaja ta muzika in čegav meh goni dr. Mandić. Edino katoliško zavedni Hrvat je so bili, ki so tudi ob tej prilikli izrazili svoje pošteno hrvaško prepričanje — vsaj onim potom, ki jim je bil edino odprt. Na nadškofijski palači se je blestel velik napis **hrvaškemu** kralju, ki je nemo mnogo govoril. »Hrvat. Dnevnik« pa je prinesel svečanosten članek, v katerem naravnost apelira na vladarja, naj ne pozabi hrvaške zvestobe, ki ni še nikdar odrekla in mu bila v največjo pomoč ob najtežjih urah državnega življenja. »Kralj! Ti ne boš mogel slišati, kaj to ljudstvo od Boga in Tebe prosi, toda vedi, njegova edina želja je: Bodi nam **hrvaški** kralj, združi zopet raztrgane dežele naše hrvaške domovine.« To je ta hip sicer glas vpijočega v puščavi, a prav je le, da se ga sliši.

Se nekaj značilnih podrobnosti po-roča dopisnik. Vladne — baje! — proti-anarhistične odredbe so ljudstvo tako temeljito odgnale, da so bile ob cesarjevem dohodu ulice večinoma prazne. Pred letom je imel Varešanin vse dru-gačen sprejem v Sarajevu. Kralj je sicer videl Bosno, a svojih podložnikov Bošnjakov ni videl in ni prišel z njimi v dotiko. Nič pač ne more bolj osvetliti razmer v Bosni! — Bivšega političnega šefa v Bosni, Kosta Hörmanna, ki je pošten Hrvat in ljudski mož — se je naravnost briskiral — mažaroni so ga porinili daleč proč od kralja. Toda vladar je tu pokazal neizprosnost ter je po svojem adjutantu preko glav mažaronke vlade povabil Hörmanna k dvornemu obedu. — Zanimivo je tudi, kako hitro sta oba ministrska predsednika zapustila Bosno; zakaj? Zato: Khuen je moral radi volitev domu, in da bi ja ne bilo najmanj sumnje, kakor da ima avstrijski ministrski predsednik brez ogrskega kaj opraviti v Bosni — je moral tudi Bienerth na vrat no nos bežati iz Bosne. Da, paritetu v Bosni — to je huda reč, tu ni sale! — Hrvatskim otrokom je ravnatelj Bedjanic ob poklonitvi cesarju prepovedal nositi hrvaške kokarde ali trakove. Slavnostno pesem Tugomira Alaupovića se je šolski mladini razdelilo z golj v cirilici. Kako dolgo bo neki obstalo to srbo-mažarstvo v Bosni?

Priporočamo našim gospodinjam **pravi :FRANČKOY:**
kavni pridatek z tovarniško znamko :kavni mlinček:
iz zagrebške tovarne.

sl zaga II, Y 1161, 12.9 II. V.

Tovarniška znamka.

FR. MALLY & DR., parna opekarna in tovarna zarezane opeke

D SREDNJIH GRMELJNIH pri LJUBLJANI

..... Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 2

priporoča **zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti in v poljubni množini. Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se amči najobširnejše.**

FR. MALLY & DR., parna opekarna in tovarna zarezane opeke

D SREDNJIH GRMELJNIH pri LJUBLJANI

..... Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 2

priporoča **zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti in v poljubni množini. Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se amči najobširnejše.**

Pohištvo vsake vrste
od najenostavnnejših do najumetnejših.
Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog
Ustanovljeno leta 1857

Zavod za pohištvo in dekoracije :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 10

Velika izbera pohištve-
nega blaga itd.
Enostavne in razkošne ženitne
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.
Telefon št. 97

921

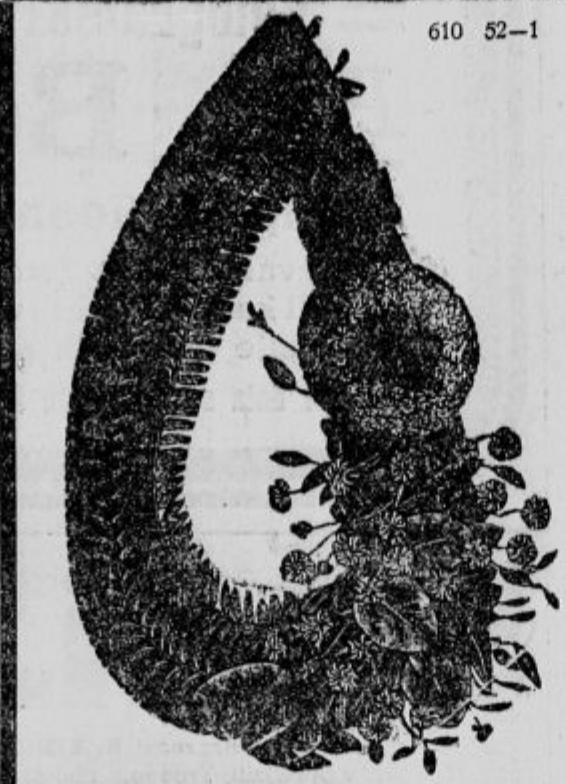

Najcenejše
**dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljni kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

Josip Vidmar v Ljubljani
Pred Šotljijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

3634 Popravila točno in ceno. 52 1

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg št. 11
priporoča največjo zalogu krasnih

**nagrobnih vencev
in trakov z napisimi.**

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence!

Velika zaloga juvelov, zlatnine,
srebrnine ter raznih ur.

**Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -**

31 52-1

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter za-
prizeteni sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfsova ulica štev. 3.

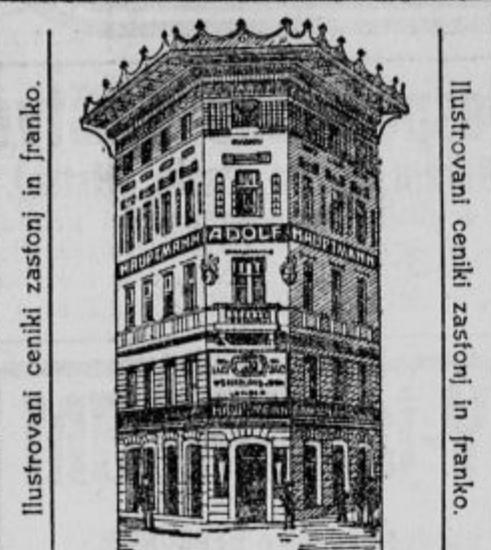
**Klobuke,
cilindre in čepice**

v najnovejših faconah in velikih izberah
priporoča 147 52-1

Ivan Soklič.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

2976 52-12

Ilustrirani ceniki začetni in franko.

Marijin trg štev. 1.
**Največja zaloga najlinejših
barv**

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.
Fine oljnate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempora barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronce.
Prstno in kovinsko zlato, srebro in aluminium
v listih. Štampiliške barve. Ogiye za risanje.
Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir.
Paleta, škatle za študije. Kopiči za
umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne sahe, kemične prstene in rudinske barve.

Priznano najboljše in najizdatnejše

oljnate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje

in hišne posestnike itd., priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv,

Hrnek, Jakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarškega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

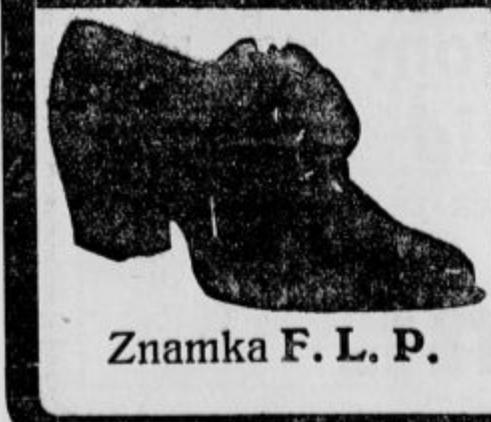
samo boljše vrste,

gipsa

alabasta in stukaturnega za podo-

barje in zidarie. 52-1

Ustanovljeno 1832. Zahtevajte cenike.

Znamka F. L. P.

Berite! ...
... Pozor!

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljena leta 1888.

Založnik
zveze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

ALOJZIJ VECAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogu najprejnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpriprostnejših prstenih peči različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi štедilnične in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvezban.

26-1

Za samostane in župnišča znaten popust. 1222

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyda“

iz
BREMENA
V
NEW-YORK ::

z cesarskimi brzoparniki
Kronprinzessin Cäcilie ::
Kaiser Wilhelm II., Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.
Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori nave-
denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, reela in solidna.
Potnikom namenjeni v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona
Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:

Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Stambilije
vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Cerne

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 6.

Ceniki franko.

Znamka F. L. P.

830 52-1

Tovarna za čevlje
F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegance in priležnosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina tovarna za Kranjsko:

Julija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Znamka F. L. P.

192 52

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in
slav. občinstvu svojo ogromno
zalogo umetno izdelanih **Pozor!**

nagrobnih spomenikov
iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega karar-
skega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v
popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stav-
binska dela. Preskrbujem **silke za na spomenike po tako**
nizki ceni. Imam v zalogi **nagrobne okuire.**

Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam **nagrobne**
spomenike po tako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

710 (20-1)

IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulica štev. 26.

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Tvornica umetnega kamenja in marmorja

ZAJEC & HORN

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za fasade, vrtni ograje, bangerje, krasne nagrobne spomenike in okvirje, korita in žabave, cevi za kanale (6–100 cm premera), okvirje za stene v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d.

Prezema kanalizacije in fundamentiranje strojev.

Gospode duhovnike in stavbenike opozarjam na Carralythov umetni marmor za obhajilne mize, oltarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih — lepota brez primere pri nizki ceni.

Xyolith je eden najboljših tlakov za cerkev in zakristije, za hodnike in kuhinje, delavnice in pisarne: tihaja, topel, higijeničen, brez spranj, nezgorljiv, se lahko snaži; v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. — Tlakovanje cerkev in vež s cementno-mozalčnimi in hidravličnimi ploščami v raznih linijskih vzorcih. — Terrazzo tlakov!

Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v kopalnici, kakor tudi za fasade pri hišah priporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v celoti, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projektiranje in izvrševanje železobetonskih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih poslopj po inženirju-strokovnjaku, ki daje na željo tudi strokovna mnenja. — V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna masa“ zoper vlažnost zidov, na kojo posebno opozarjam. 771 1-1

Ljubljana, Dunajska cesta 73.

Načelna in najsigurnejša prilika za šedenje!

Danarni promet do 31. dec. 1909

čez 83 milijonov kron Lastna glavnica K 503.575.98

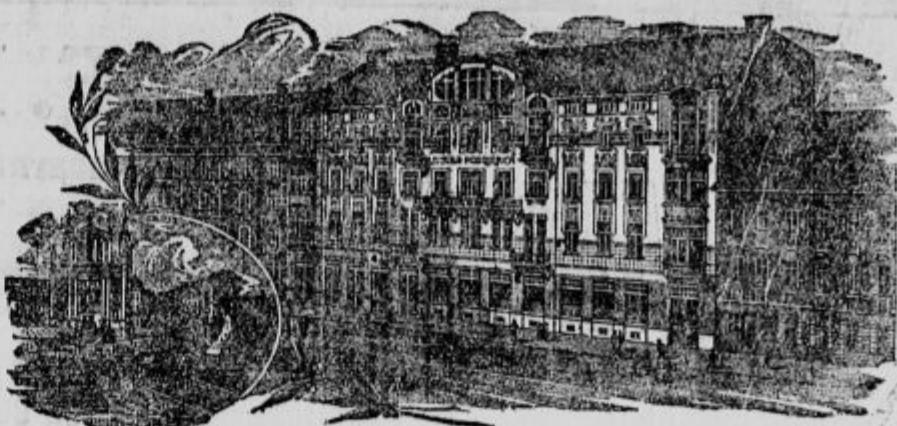
Stanje vlog dne 31. marca 1910

čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritliče, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franciškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4.50 kron na leto.**

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poročtvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantnejše eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

7

1

Opustitev
trgovine!

I. Grobelnik v Ljubljani

Pred škofijo

naznanja, da prodaja

Pred škofijo

radi opustitve svoje manufakturne trgovine
VSO ZALOGO PO NENAVADNO ZNIŽANIH CENAH.

Sukna za moške obleke nad 1000 vzorcev v vseh kakovostih, blago za ženske obleke iz volne, batista, kretona. — Bele in črne svile. Preproge, zavese, posteljne garniture, odeje. Sifoni in platno. Namizno perilo. Rute.

Pozor! Nihče naj ne zamudi redke prilike, lepo in dobro blago resnično **ceno** kupiti!

= Krojačem večje partije sukna in podlog posebno ugodno. =

Cementne
cevi v vseh
dimenzijah,
barvaste
plošče itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp. v Ljubljani.

Stopnice,
balkoni,
spomeniki,
staubeni
okraski itd.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. duojno zarezani

strešnik - zakriivač

s poševno obrezo in privezni nastavkom „sistem Marzola“.

480

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se izčelo.

Zasebniki, | naj ne zamude ugodne prilike za naročitev
Irpoval, | ostanekou
Krošnjarji, | naravnost iz tkalnice.

Posebna ponudba:

40 m lepega sort. cefra za srace - flanele in ostanek. oksforda K 16-
40 m la ostanek oksforda, rumib. tkanine ja kanafasa in la ostanek modrega blage K 17-
40 m la vel. rumburške tkanine, la oksforda angli. cefra, kreas, platen K 19-
Vsi dolgi ostanek, izbrani, brez napake. Ako blago ne upaja, ga vzamem nazaj, povrnem poštino in istotno denar, torej nikak riziko. Kdor enkrat naroči, naroči zoper. Vsakemu zavodu vzorcu priiložim vzorce tkaninc in bomboževine. Dalje se odda:
t tucat la belih robev z atlas. robom K 130
48/100 široke brisače samo K 34
Brisače za kozarce, komad K 20
Beli namizni prti K 130
150/200 cm zajamčeno platnene rjute brez siva, vsake konkurenca izključena, samoo K 220
Iz močnega platna, ista velikost, samo K 198
Najboljša in najcenejša nakupovalnica za krošnjarje in razprodajalce.
Razposilja se po povzetju, kompl. zavoj 5 kg poštnine prosto v vse kraje.

Prva hermann. razpošiljalnica tkanin M. Brick
Hermannmestec št. 1, Češko.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Pristno brusko blago

za pomladansko in poletno sezono 1910.

Kupon 1 kupon 7 kron
3-10 metr. dolg, 1 kupon 10 kron
za kompletno 1 kupon 12 kron
moško obleko 1 kupon 15 kron
skunko, hlače, telovnik zadostno, stanele 1 kupon 17 kron
1 kupon 18 kron
1 kupon 20 kron
Kupon za crno salonsko obleko K 20-, kakor tudi blago za površine, turistovske oblike, svileni kamgarji itd., posilja po tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznamana

zaloga tovarniškega sukna Siegel - Imhof v Brnu

Vzorci zastonj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno največja izbiha povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrši na skrbnejši, natančno po vzorcu.

Daje po
4 1 0
4 2 0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrirana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 1/2 0** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Ramnoseški izdelki iz marmorja za cerkuene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::
Koloduorska
:: ulica ::

Delniški kapital 120,000.000 K

Podružnica

Rezervni zaklad 66,000.000 K

c. kr. privil.

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta štev. 9.

Sprejemlje vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestajoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menico in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponta vojaške ženitvene kavcije, službenе kavcije in vadje za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vromu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijoze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predujeme na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovica, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Centrala na Dunaju.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Odgovorni urednik: Ivan Štef.

1912 12